

Тактична оцінка рівня фінансової безпеки банків за 2013-2017 рр.

	Банки	Капітало-ресурсна безпека банків					Кредитно-інвестиційна безпека банків					Фінансово-результативна безпека банку				
		2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Група іноземних банківських груп	ПАТ «Кредобанк»	0,065	0,0482	0,0535	0,0515	0,0442	0,088	0,092	0,097	0,063	0,0586	0	0	0	0	0,0369
	ПАТ «Укрсиббанк»	0,0592	0,0612	0,0532	0,0677	0,0795	0,0716	0,098	0,1008	0,0748	0,079	0,04425	0	0,0607	0	0,0490
	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	0,1027	0,0762	0,0957	0,0942	0,0935	0,0848	0,1052	0,1216	0,1094	0,0738	0,0477	0	0	0,0676	0,0823
Група державних банків	ПАТ «Державний експортно-імпортний банк України»	0,082	0,067	0,0512	0,0532	0,0632	0,057	0,0684	0,0756	0,0742	0,0948	0,04425	0	0	0	0,0472
	АТ КБ «Приватбанк»	0,0647	0,062	0,0612	0,0527	0,0895	0,086	0,114	0,1176	0,0668	0,0742	0,04335	0,0435	0,0445	0	0
	ПАТ «Державний Ощадний банк України»	0,0652	0,0662	0,0445	0,0557	0,0555	0,0726	0,099	0,0804	0,088	0,0904	0,0297	0	0	0,0537	0,0565

Продовження таблиці 3.2

	Банки	Валютна безпека банків					Вартісно-грошова безпека банків					Інтегральний показник фінансової безпеки				
		2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Група іноземних банківських груп	ПАТ «Кредобанк»	0,0114	0,0161	0,0137	0,0083	0,0196	0,1571	0,1746	0,0977	0,1128	0,1490	0,3215	0,3309	0,2619	0,2353	0,3084
	ПАТ «Укрсиббанк»	0,0514	0,0559	0,0491	0,021	0,0195	0,0897	0,0863	0,0569	0,1243	0,0689	0,3162	0,3015	0,3328	0,2879	0,2959
	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	0,0312	0,0366	0,0339	0,0485	0,0581	0,1342	0,1484	0,1025	0,1526	0,1253	0,4007	0,3664	0,3538	0,4724	0,4330
Група державних банків	ПАТ «Державний експортно-імпортний банк України»	0,0153	0,0204	0,022	0,021	0,0199	0,0844	0,1233	0,0843	0,0968	0,1287	0,2830	0,2791	0,2332	0,2452	0,3539
	АТ КБ «Приватбанк»	0,0156	0,0314	0,0328	0,0154	0,0143	0,1249	0,0999	0,1139	0,0740	0,1309	0,3346	0,3508	0,3701	0,2090	0,3089
	ПАТ «Державний Ощадний банк України»	0,047	0,0476	0,0483	0,0553	0,0534	0,1235	0,1917	0,1542	0,1106	0,1724	0,3381	0,4046	0,3274	0,3633	0,4283

* Джерело: розробка автора на основі [10]

Валютна безпека ПАТ «Державний експортно-імпорتنий банк України» та АТ КБ «Приватбанк» за 2013-2017 рр. перебувала на низькому або задовільному рівні, а от ПАТ «Державний Ощадний банк України» - виключно на задовільному. Вартісно-грошова безпека ПАТ «Державний експортно-імпорتنий банк України» та АТ КБ «Приватбанк» перебувала на низькому рівні, а ПАТ «Державний Ощадний банк України» - на задовільному рівні (крім 2014 р.).

Аналіз банків іноземних банківських груп показав, що за 2013-2017 рр. рівень капітало-ресурсної безпеки в основному був на низькому рівні. Рівень кредитної-інвестиційної безпеки в більшості випадків - на задовільному рівні, у меншій частині - на низькому. Фінансово-результативна безпека банку в збиткові роки - на критичному, в інші періоди - на низькому або задовільному. Валютна безпека ПАТ «Кредобанк» за аналізований період була на критичному рівні. ПАТ «Укрсиббанк» та ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» - перемінно на низькому та задовільному рівні.

Щодо вартісно-грошової безпеки, то у ПАТ «Кредобанк» - на низькому (крім 2015 р.), ПАТ «Укрсиббанк» - виключно на критичному рівні (крім 2016 р.), у ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» - переважно на низькому.

Отже, результати тактичної оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків першої та другої групи показали, що головною проблемою низького рівня безпеки є недостатній рівень ресурсної бази банків та їх збиткова діяльність протягом довшого періоду.

Особливістю запропонованої методики оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків є можливість її стратегічної оцінки на основі інтегрального показника, що, у свою чергу, є відображенням результативності забезпечення фінансової безпеки всіх функціональних складових. Результати розрахунків інтегрального показника фінансової безпеки державних банків зображено на рис. 3.4. та рис. 3.5.

ПАТ "Кредобанк"

ПАТ "Укрсиббанк"

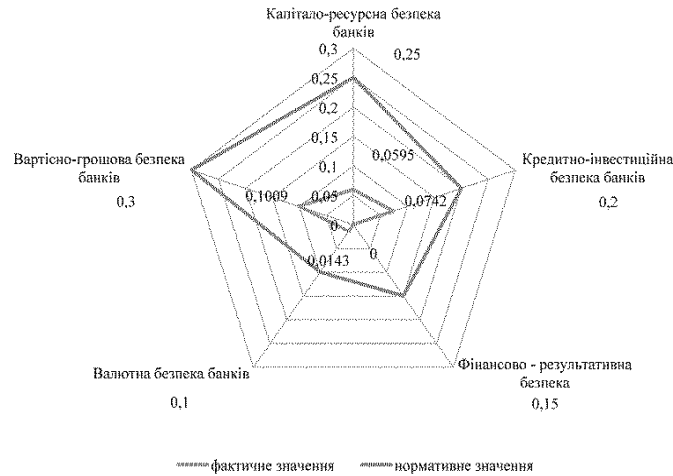
ПАТ "Райффайзен Банк"

ПАТ "Державний експортно-імпорتنний банк"

АТ КБ "Приватбанк"

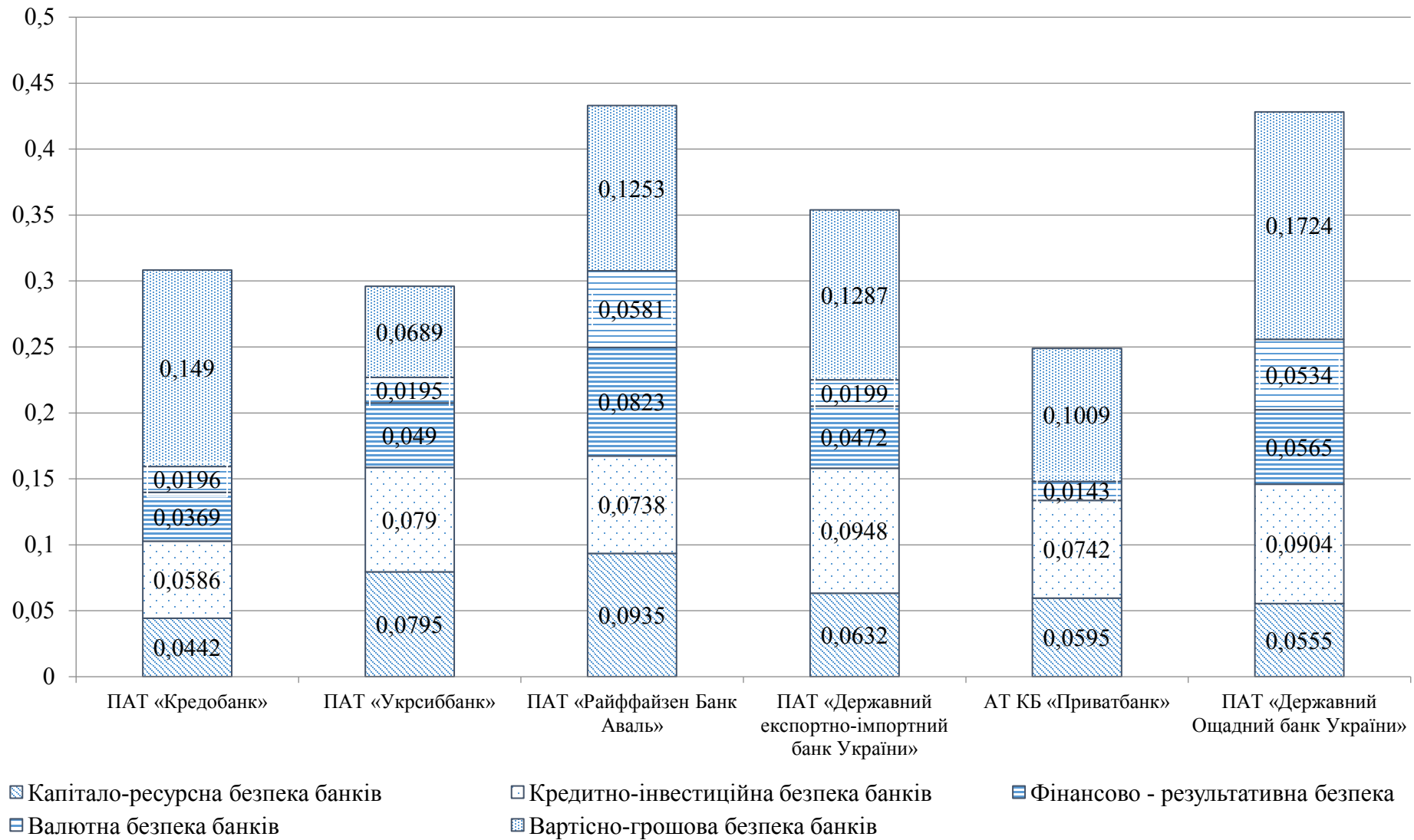

ПАТ "Державний ощадний банк України"

Рис. 3.4. Нормативне та фактичне значення компонент інтегрального показника фінансової безпеки досліджуваних банків у 2017 р.

Побудовано автором на основі проведених розрахунків

Рис. 3.5. Фактичне значення компонент інтегрального показника фінансової безпеки досліджуваних банків у 2017 р.

Примітка: побудовано автором на основі проведених розрахунків

Загалом результати проведеної оцінки інтегрального показника фінансової безпеки державних банків та іноземних банківських груп показали тенденцію до погіршення рівня фінансової безпеки банків, що, в свою чергу, потребує негайного реагування з боку топ-менеджменту. Найбільшу увагу при цьому необхідно звернути на розроблення стратегії фінансової безпеки банків на основі вартісно-орієнтованого управління.

Таким чином, при визначенні рівня фінансової безпеки комерційних банків запропоновано використовувати Інтегральний показник безпеки, який складається із п'яти компонентів : капітало-ресурсної, кредитно-інвестиційної, фінансово-результативної, валютної та вартісно-грошової безпеки банку. Результати інтегральної оцінки фінансової безпеки банку рекомендовано використовувати для вибору стратегії управління вартістю банку. Це дозволяє обрати стратегію зростання вартості банку, адекватну досягнутому банком рівню інтегрального показника фінансової безпеки.

3.2. Розробка методичного підходу до оцінювання інтегрального рівня фінансової безпеки комерційних банків із урахуванням вартісно-грошової складової

Економічна та політична ситуація, що склалась в Україні, негативно впливає на банківську систему України впродовж останніх п'яти років. Це призводить до зменшення довіри до банківської системи, збільшення протермінованої заборгованості позичальників, банкрутства банків. Така ситуація підриває не лише фінансову безпеку банківського сектору, а й безпеку окремих банківських установ. Тому актуальності набирає питання пошуку таких моделей оцінки фінансової безпеки, які б ураховували реалії сьогодення.

В економічній літературі немає єдиного підходу до побудови моделей оцінки фінансової безпеки комерційних банків. Якщо проаналізувати

існуючі підходи до оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків, не важко зауважити, що всі вони частково містять у собі однакові показники.

Визначення проблем і недоліків у наявних моделях оцінки фінансової безпеки комерційних банків і банківської системи загалом потребує об'єднання цих методик за певними групами. Серед таких груп, виходячи з аналізу широкого кола економічної літератури, варто виділити такі: 1) методи та моделі, що ґрунтуються на використанні економічних нормативів як основних критеріїв; 2) метод коефіцієнтів і показників; 3) метод економіко-математичного моделювання; 4) методи експертних оцінок (таблиця 1.8) [26].

Як бачимо із таблиці 3.3., науковці найбільшу перевагу віддають методам та моделям, що ґрунтуються на коефіцієнтах і показниках (Додаток Б) [26].

Серед проаналізованих методів і методик оцінки фінансової, економічної чи загальної безпеки банків і банківської системи заслуговує на увагу підхід Н.М. Наточеевої [112, с. 83-84], яка запропонувала методичний підхід оцінки «стратегічної фінансової безпеки комерційних банків». Методичний підхід базується на індикаторах внутрішньої, зовнішньої, міжнародної фінансової безпеки комерційних банків і має п'ять стадій фінансової безпеки комерційних банків: стабільна, нестабільна, загрозна, критична, катастрофічна.

Окремої уваги заслуговує модель оцінки економічної безпеки банків В.І.Франчука та С.І.Мельника [180, с. 55-56]. У цій моделі пропонується побудова шкали оцінки рівня економічної безпеки банку із використанням формули «золотого поділу», що дозволяє побудувати таку градацію економічної безпеки банку: недостатній, критичний, достатній, оптимальний. За даним методичним підходом увага приділяється активам банку, тому багато показників є тотожними та взаємодоповнюючими, що обумовлює залежність показників банківської діяльності від активів банку.

**Систематизація методів та моделей оцінки фінансової безпеки банків
і банківської системи**

	Методи та моделі, що ґрунтуються на використанні економічних нормативів	Методи та моделі, що ґрунтуються на коефіцієнтах і показниках	Методи та моделі, що ґрунтуються на оцінці банківських ризиків	Метод економіко-математичного моделювання	Методи експертних оцінок
Автори	В.І. Гайдук, Н.В. Гайдук, А.Л. Воронков [37]	Е.А. Андреева [6]	В.Е. Черенков [184]	З. Васильченко І. Васильченко [25]	
	І.М. Крупка [93]	А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун та ін. [177]	А.О. Єпіфанов, О. Л. Пластун та ін. [177]	Н. Різник [132]	А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун та ін. [177]
		О.М. Колодізев, О.М. Штаєр [80]		О.М. Колодізев, О.М. Штаєр [80]	
		Н.Н. Наточєсва [112]		В.І. Франчук, С.І. Мельник [180]	
		П.В. Каллаур [69]	П.В. Каллаур [69]		
		Г.Ю. Хачатурян [182]			
		В.І. Гайдук, Н.В. Гайдук, А.Л. Воронков [37]			
		О.І. Барановський [9]			

Примітка: побудовано автором

Методичні підходи Е.А. Андреевої [6], Г.Ю. Хачатуряна [182], В.І. Гайдука [37], О.І. Барановського [9] базуються на виокремленні певних показників (індикаторів), що відображають стан фінансової безпеки банківської діяльності, але без побудови економіко-математичних моделей.

Методика П.В. Калаура [69, с. 29] полягає в тому, що показники фінансової безпеки групуються за ступенем ризиків, а самі показники групуються за економічними нормативами банківської діяльності.

Модель, що запропонована О.М. Колодізевим і О.М. Штаєр [80, с. 69] ґрунтується на основі розрахунку таксономічних показників ділової активності, ліквідності, достатності капіталу банків та ефективності управління, а також на кластерному аналізі, що дає можливість ранжувати банківські установи за ступенем економічної безпеки.

Окремі автори оцінку фінансової безпеки комерційних банків здійснюють шляхом порівняння ключових індикаторів з їх пороговими значеннями (З.С. Пестовська [121]) або аналізуючи тренд (В.В. Коваленко [77]), не визначаючи при цьому інтегральний показник безпеки банку.

Ю.С. Тисячна, К.М. Азізова та О.М. Рац зазначають, що велика кількість показників, які використовуються в процесі оцінювання стану фінансової безпеки банку, призводить до так званої «надлишковості інформації», оскільки більшість з них часто є взаємозалежними та характеризують різні боки одного і того ж процесу або стану. З метою вилучення з первісної системи показників, що характеризують фінансову безпеку комерційних банків, ті, що дублюють інформацію, а також виділення тих показників, які несуть найбільш значущу інформацію, вони рекомендують використовувати факторний аналіз методом головних компонент, відповідно до якого в групах означених показників виділяються показники-репрезентанти. З метою практичної реалізації методу головних компонент використовується пакет прикладних програм «Statistica 6.0». За правилами багатовимірного факторного аналізу в подальших дослідженнях використовуються тільки ті фактори, які пояснюють не менше 70% дисперсії, а величина факторних навантажень окремих суттєвих показників за величиною перевищує 0,7 [172, с. 430-432].

Також автори рекомендують наведені часткові показники, виявлені шляхом факторного аналізу, методом головних компонент, згорнути в

інтегральний показник оцінки стану фінансової безпеки комерційних банків для визначення напрямів покращення фінансової безпеки банку, обґрунтування та ухвалення відповідних управлінських рішень. Згортання рекомендується виконати шляхом адитивної згортки. При цьому нормування фактичних значень часткових показників здійснюється з використанням коефіцієнтів значущості, які обчислені на основі нормування факторних навантажень. Фактичні кількісні значення інтегрального показника фінансової безпеки комерційних банків (ФБ) пропонується розраховувати для досліджуваних банків на основі формули 1.1:

$$\text{ФБ} = \sum_{i=1}^n K_{\text{зн}i} \frac{X_{\text{ф}i}}{X_{\text{ет}i}} \quad (1.1)$$

де $K_{\text{зн}i}$ – коефіцієнт значущості i -го часткового показника, що характеризує фінансову безпеку комерційного банку;

$X_{\text{ф}i}$ – фактичне значення i -го часткового показника, що характеризує фінансову безпеку комерційного банку;

$X_{\text{ет}i}$ – еталонне значення i -го часткового показника, що характеризує фінансову безпеку комерційного банку;

n – кількість часткових показників, що характеризують безпеку комерційного банків [172, с. 430-432].

Проаналізувавши моделі та показники оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків, можемо зробити висновок, що проблема полягає не лише у виборі необхідної кількості показників, а й розробці певної системи відбору найвпливовіших показників.

Для оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків з використанням кількісних методів розроблено скорингову методику. У її основі лежить розрахунок кількості балів, що формується за оцінками фінансових показників та коефіцієнтів.

Отже, підсумовуючи вищесказане, зазначимо що, на сьогодні в економічній літературі немає єдиної комплексної моделі оцінки фінансової

безпеки банку. Усі існуючі моделі мають високий рівень спорідненості та не мають системності. Нами запропоновано систему показників оцінки фінансової безпеки, що ґрунтується на використанні капіталу через зростання його вартості та охоплює показники, які характеризують ефективність діяльності банку та рівень його захищеності.

Оскільки в нашому дослідженні підґрунтям фінансової безпеки комерційних банків є ефективне використання капіталу через зростання його вартості, ми обрали таку групу показників (таблиця 3.4.).

Таблиця 3.4

Показники, які характеризують ефективність діяльності банку та рівень його захищеності

Показники	Розрахунок	Норматив
Адекватність регулятивного капіталу	Регулятивний капітал/ сумарні активи і певні позабалансові інструменти, зменшені на суму створених відповідних резервів за активними операціями та на суму забезпечення кредиту	Не менше 10%
Рентабельність капіталу	Чистий прибуток/капітал банку	Не менше 15%
Рентабельність активів	Чистий прибуток/активи	Не менше 1,5%
Рівень процентної маржі	Середня процентна ставка по кредитах-середня процентна ставка по депозитах	>5%
Ліквідність (миттєва)	Високоліквідні активи/поточні зобов'язання банку	>20 %
Рівень проблемних кредитів	(Проблемні (прострочені кредити)/кредитний портфель)*100%	<5 %
Коефіцієнт достатності капіталу	(Капітал/(зобов'язання + капітал)) * 100%	>10%
Коефіцієнт фінансового левериджу	Зобов'язання/власний капітал * 100%	100-300%

Джерело: [177, с.197-199]

Значна система показників утруднює процес розрахунків, реагування і попередження ризиків та загроз та, відповідно, забезпечення фінансової безпеки комерційних банків. Тому для побудови ефектиної моделі оцінки

рівня фінансової безпеки комерційних банків необхідно вибрати найсуттєвіші з них. Відбір доцільно здійснити за допомогою багатофакторного кореляційно-регресійного аналізу.

Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки комерційних банків повинна здійснюватися з урахуванням п'яти груп показників – капітало-ресурсної (пасивних операцій), кредитно-інвестиційної (активних операцій), фінансово-результативної безпеки банку, валютної та вартісно-грошової безпеки банку. Ураховуючи вартісно-орієнтований підхід до формування системи та стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків, окремо виділимо групу вартісно-грошової безпеки банку, представлену вартісно-грошовою оцінкою операційної діяльності, вартісно-грошовою оцінкою інвестиційної діяльності, вартісно-грошовою оцінкою фінансової діяльності, ринковою вартістю банку до балансової вартості.

Кожен частковий показник, уведений у модель оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків, повинен характеризуватись пороговим значенням та питомою вагою в загальній структурі безпеки банку.

Розрахунок зазначених функціональних складових дасть змогу проведення оперативної оцінки фінансової безпеки банку, а врахування групових вагових оцінок – тактичної. Стратегічна оцінка, тобто загальний рівень фінансової безпеки комерційних банків, може бути визначений за допомогою інтегрального показника на основі групових рівнів безпеки та їх питомої ваги значущості.

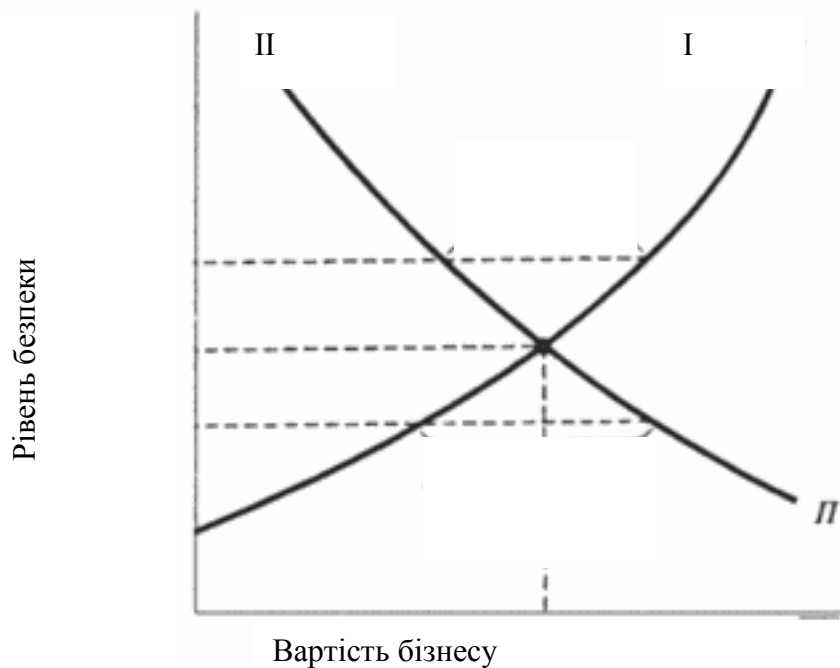
Отримані результати рівня фінансової безпеки комерційних банків рекомендується використовувати для вчасного реагування на ймовірні ризики та загрози та вибору стратегії управління вартістю банку і завдяки цьому- стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків.

Таким чином, за допомогою правильно обраної моделі оцінки фінансової безпеки комерційних банків можна отримати повну інформацію щодо фінансового стану банку і оцінити ступінь загрози його фінансовій

безпеці. Це дасть можливість не лише попереджати виникнення кризових ситуацій на початковій стадії, а й правильно обирати методи нейтралізації можливих криз, стратегії управління вартістю банку і забезпечення фінансової безпеки комерційних банків.

3.3. Науково-практичний підхід до оцінювання вартісно-орієнтованих стратегічних рішень щодо забезпечення фінансової безпеки комерційних банків

У зв'язку із необхідністю прийняття фінансових рішень, проблема вибору ефективної стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків за вартісно-орієнтованим підходом є надзвичайно актуальною. Застосування вартості банку як чинника, що визначає рівень безпеки є не випадковим, оскільки вартість банківського бізнесу тісно пов'язана із його безпекою. У праці [22, с. 98] автори зображують залежність безпеки банківського бізнесу від його вартості (рис. 3.6).

Рис. 3.6. Залежність безпеки банківського бізнесу від рівня його вартості

Джерело: [22, с. 98]

Автори визначають, що вартість банку двояко впливає на рівень його безпеки: з одного боку, зростання вартості банку сприяє підвищенню рівня його безпеки (через зростання активів і, як наслідок, можливості протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам) (лінія I), а з іншого – зростання вартості підвищує рівень активності суб'єктів, що бажають змінити права власності на цю установу (як в законний, так і в незаконний спосіб) (лінія II). В такому випадку дії власника бізнесу повинні бути спрямовані на пошук оптимального співвідношення складових «вартість-розвиток-безпека», що забезпечить можливість його ефективного функціонування у перспективі. При цьому за основу необхідно брати вартість банківського бізнесу і вже відносно неї коригувати параметри розвитку та безпеки. Це пояснюється тим, що саме вартість і є основою розвитку та безпеки, тобто при збільшенні вартості підвищуються темпи розвитку та рівень безпеки. Необхідною є розробка такої системи захисту (протидії) внутрішнім та зовнішнім загрозам, яка б не гальмувала темпи розвитку та забезпечувала зростання вартості банківського бізнесу [22, с. 99].

Наявність численних загроз (як зовнішніх, так і внутрішніх) фінансовій безпеці банку посилює потребу в розробці комплексного підходу до їх виявлення, аналізу та системної розробки заходів щодо їх запобігання. Проведений у підрозділі 2.3 аналіз зовнішніх загроз фінансовій безпеці банківських установ показав, що серед опитаних респондентів 92% вказали на зміну законодавчих актів, а 85,2% на зміну умов діяльності банку. Безумовно, безпосереднього впливу на зовнішні загрози банки не мають, тому задля нейтралізації даних загроз необхідно розробити заходи спрямовані на «укріплення» позиції банку або ж адаптації його до умов, що змінюються. За таких умов першочерговим завданням є запровадження принципів Базель III, що ґрунтуються на принципах управління капіталом та ліквідністю з метою підвищення стійкості банківського сектору, а також забезпечення стабільної бази та необхідних резервів з метою протистояти

ризикам та кризам. Запровадження принципів Базель III дасть можливість збільшити вартість банківської установи.

Проведене опитування показало, що близько 96% респондентів основною внутрішньою загрозою фінансовій безпеці банку вважають відсутність стратегії забезпечення фінансової безпеки та компетенції управлінського персоналу. А, отже, забезпечення фінансової безпеки комерційних банків повинно здійснюватися на основі розробленої стратегії на засадах управління вартістю банку.

Фінансова стратегія забезпечення фінансової безпеки банку являє собою комплекс заходів, спрямованих на досягнення збільшення його вартості, забезпечення платоспроможності, ліквідності та стійкості, ефективної структури капіталу й найбільш прибуткових напрямів його вкладень. Метою стратегії є збільшення вартості банку, його прибутковості та розширення позицій на ринку банківських послуг.

Стратегія забезпечення фінансової безпеки банку розробляється відповідно до нормативів НБУ та має узгоджуватися із загальною стратегією і будуватися на основі чинної нормативно-законодавчої бази.

Розробка стратегії забезпечення фінансової безпеки за вартісно-орієнтованим підходом передбачає врахування рівня фінансової безпеки банку. Розглянута в підрозділі 1.3 методика визначення рівня фінансової безпеки банку передбачає можливість отримання одного з п'яти типів її оцінки – критичний, низький, задовільний, достатній, оптимальний. Із урахуванням типів оцінки нами пропонується визначати такі зони безпеки банку та відповідні їм стратегії управління його вартістю (рис. 3.7).

Нами виділено п'ять типів стратегій забезпечення фінансової безпеки банку за вартісно-орієнтованим підходом:

- стратегія збереження темпів приросту вартості – передбачає збереження досягнутого рівня безпеки, шляхом підтримки темпів приросту вартості. У межах цієї стратегії передбачається здійснення контролю за темпами зростання вартості з метою попередження виникнення можливих

загроз та швидкої нейтралізації їх впливу. Банки, які обирають дану стратегію, характеризуються високим рівнем показників адекватності регуляторного капіталу, коефіцієнту достатності капіталу. Для підтримання темпів зростання вартості банківська установа повинна підтримувати високий рівень ліквідності та рентабельності активів;

Рис. 3.7. Стратегії забезпечення зростання вартості банківських установ залежно від рівня фінансової безпеки

Примітка: побудовано автором

- стратегія збільшення темпів приросту вартості – стратегія, спрямована на нарощення темпів зростання вартості банківської установи. Дану стратегію обирають банки, які намагаються підтримувати лідируючу позицію на ринку, тому вони повинні мати високий рівень компоненти капіталу (адекватність регулятивного капіталу, коефіцієнт достатності капіталу, рентабельність капіталу) та ліквідності за умови, що забезпечується середній рівень компоненти проблемних кредитів та рівня процентної маржі;

- стратегія досягнення цільового значення вартості – спрямована на визначення та досягнення бажаної вартості банківської установи. Оскільки вона спрямована на досягнення цільового рівня вартості, то установа потребує мобілізації всіх наявних ресурсів, що проявляється у високому рівні адекватності регуляторного капіталу, та забезпеченні гнучкості діяльності банку. Для швидкої переорієнтації установи на інші види діяльності банку необхідно досягти середнього якісного стану рентабельності капіталу, ліквідності, рівня проблемних кредитів та коефіцієнті достатності капіталу;

- стратегія обмеженого зростання вартості – спрямована на забезпечення зростання вартості банківської установи, що здійснюється в умовах обмежених ресурсів. Забезпечення зростання вартості банку потребує середнього якісного стану компонент капіталу (адекватність регуляторного капіталу, коефіцієнт достатності капіталу), рентабельності капіталу, ліквідності;

- стратегія досягнення позитивного приросту вартості – передбачає визначення обсягу вартісного потенціалу банку та запровадження заходів, спрямованих на підвищення вартості банку. Оскільки ця стратегія реалізується банківськими установами, що перебувають у кризовому стані, банки з даним типом стратегії характеризуються низьким якісним станом компонент ліквідності, рентабельності капіталу, високим рівнем проблемних кредитів, низьким рівнем процентної маржі та середнім якісним станом адекватності регуляторного капіталу та коефіцієнту достатності капіталу.

Здійснене в роботі визначення основних факторів впливу на вартість та безпеку банку надає змогу розробляти і впроваджувати адекватні заходи впливу на внутрішні фактори та врахувати дії зовнішніх. Розуміючи залежність фінансової безпеки від чинників, що визначають вартість банку, вважаємо за доречне першочергово розробити заходи підвищення рівня вартості банку. У таблиці 3.5. наведено характеристику стратегій забезпечення фінансової безпеки засобами управління вартістю банку, залежно від рівня безпеки банку та їх основні заходи.

Вартісно-орієнтовані стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків засобами управління вартістю банку, залежно від рівня фінансової безпеки банку

Рівень фінансової безпеки банку	Стратегія зростання вартості банку	Характеристика стратегії	Система заходів, що сприяють зростанню вартості банківської установи
Оптимальний (значення інтегрального показника безпеки від 80 до 100 балів)	Стратегія збереження темпів приросту безпеки та вартості	Стратегія, спрямована на збереження досягнутого рівня безпеки, шляхом підтримки темпів приросту вартості	<ul style="list-style-type: none"> - заходи щодо управління доданою вартістю банківської установи; - провадження заходів у сфері управління портфелем банку(оптимізація складу, структури впроваджених новітніх продуктів та послуг; вдосконалення цінової та збутової політики банку); - управління якістю банківського обслуговування та системою обслуговування клієнтів)
Достатній (значення інтегрального показника безпеки від 60 до 79 балів)	Стратегія збільшення темпів приросту вартості та зростання безпеки	Стратегія, спрямована на нарощення темпів зростання вартості банківської установи	<ul style="list-style-type: none"> - моніторинг показників дохідності вкладеного капіталу; - провадження політики оперативного управління капіталом банку (викуп акцій товариства, зміна дивідендної політики) - оптимізація мережі збуту банківських продуктів;
Задовільний (значення інтегрального показника безпеки від 40 до 59 балів)	Стратегія підвищення безпеки та досягнення цільового значення вартості	Стратегія, спрямована на визначення та досягнення бажаної вартості банківської установи	<ul style="list-style-type: none"> - управління доданою вартістю банку; - впровадження новітніх процедур ризик-менеджменту; - удосконалення технологій залучення додаткового капіталу; вдосконалення дивідендної політики; - вдосконалення процедури оперативного управління капіталу шляхом пришвидшення зростання активів;
Низький (значення інтегрального показника безпеки від 20 до 39 балів)	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості	Стратегія, спрямована до забезпечення зростання вартості банківської установи, що здійснюється в умовах обмежених ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення заходів щодо сприяння збільшенню обсягів наданих банківських послуг; - вдосконалення процедур з управління активами та пасивами; - ефективне управління витратами банку; - здійснення заходів щодо вдосконалення управління капіталом банку за рахунок залучення субординованого боргу, розміщення (приватного) акцій;
Критичний (значення інтегрального показника безпеки від 0 до 19 балів)	Стратегія досягнення позитивного приросту вартості та досягнення безпеки	Стратегія, що передбачає визначення обсягу вартісного потенціалу банку та запровадження заходів, спрямованих на підвищення вартості банку	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення реорганізації банківської установи шляхом запровадження процедури злиття або поглинання; - оптимізація розподілу капіталу та підвищення ефективності його використання; - оптимізація бізнес-процесів банківської установи (аутсорсинг); - здійснення заходів щодо управління ліквідністю та платоспроможністю банку; - реалізація заходів по відновленню прибутковості роботи банку

Примітка: розроблено автором

З метою визначення типу стратегії забезпечення зростання вартості банківської установи, виходячи із рівня їх фінансової безпеки, проведемо розрахунки розривів окремих компонент безпеки (таблиця 3.6).

Як видно з таблиці 3.5, рівень безпеки досліджуваних банків є вкрай низьким. Так у групі банків з іноземним капіталом лише ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», а групі державних банків ПАТ «Державний Ощадний банк України» характеризуються задовільним рівнем безпеки. Для решти банків характерним є низький рівень безпеки.

Для розробки ефективної стратегії забезпечення безпеки банку шляхом досягнення зростання його вартості доцільно скористатися методами стратегічного аналізу. Одним із методів розробки ефективної стратегії вважається GAP-аналіз.

Метод стратегічного аналізу GAP дає змогу знайти способи розробки стратегії і методи управління як своєрідну організаційну атаку на розрив або ж на ліквідацію розриву між діяльністю бажаною і тою, яка прогнозується, що дозволяє привести її у відповідність з високими вимогами [175, с. 70].

Аналіз розриву – простий, але ефективний метод стратегічного аналізу. Його мета – визначити, чи існує розрив між цілями підприємства і його можливостями, і якщо так, то встановити, як «заповнити» його [17, с. 173].

Аналіз розривів за кожною складовою безпеки показав, що для всіх досліджуваних банків характерні максимальні розриви у двох ключових складових безпеки – капітало-ресурсній та вартісно-грошовій. З огляду на рівень фінансової безпеки та її складових, доцільно визначити стратегію забезпечення зростання вартості. Результати визначення стратегії підвищення рівня фінансової безпеки шляхом зростання вартості наведено в таблиці 3.7.

Таблиця 3.6

Результати розрахунків складових фінансової безпеки досліджуваних банків станом на 01.01.2018 р.*

Банк	Інтегральний показник безпеки банку (1)	Капітало-ресурсна безпека банку (0,25)	Кредитно-інвестиційна безпека банку (0,20)	Фінансово-результативна безпека банку (0,15)	Валютна безпека (0,10)	Вартісно-грошова безпека банку (0,30)	Розриви
Банки іноземних банківських груп							
ПАТ «Кредобанк»	0,3084	0,0442	0,0586	0,0369	0,0196	0,149	$e_1=0,2058$ $e_2=0,1414$ $e_3=0,1131$ $e_4=0,0804$ $e_5=0,1151$
ПАТ «Укрсиббанк»	0,2959	0,0795	0,079	0,049	0,0195	0,0689	$e_1=0,171$ $e_2=0,151$ $e_3=0,1305$ $e_4=0,0311$ $e_5=0,2311$
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	0,433	0,0935	0,0738	0,0823	0,0581	0,1253	$e_1=0,1565$ $e_2=0,1262$ $e_3=0,0677$ $e_4=0,0419$ $e_5=0,1747$
Державні банки							
ПАТ «Державний Ощадний банк України»	0,4005	0,0555	0,0904	0,0566	0,0534	0,1446	$e_1=0,1868$ $e_2=0,1052$ $e_3=0,1028$ $e_4=0,0801$ $e_5=0,1713$
АТ КБ «Приватбанк»	0,2257	0,0895	0,0742	0	0,0143	0,1309	$e_1=0,1605$ $e_2=0,1258$ $e_3=0,15$ $e_4=0,0857$ $e_5=0,1691$
ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»	0,3257	0,06325	0,0948	0,10275	0,0199	0,1005	$e_1=0,1945$ $e_2=0,1096$ $e_3=0,0935$ $e_4=0,0466$ $e_5=0,1276$

Примітка: розроблено автором

Результати визначення стратегії зростання вартості банку для досліджуваних банків станом на 01.01.2018 р.

Банк	Бальна оцінка ключових компонент безпеки					Рекомендована стратегія зростання вартості
	F1	F2	F3	F4	F5	
ПАТ «Кредобанк»	0	1	0	1	0	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості
ПАТ «Укрсиббанк»	0	1	1	2	0	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	0	0	1	2	0	Стратегія підвищення безпеки та досягнення цільового значення вартості
ПАТ «Державний Ощадний банк України»	0	1	1	2	0	Стратегія підвищення безпеки та досягнення цільового значення вартості
АТ КБ «Приватбанк»	0	1	1	2	0	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості
ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»	0	1	1	2	0	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості

Примітка: розроблено автором

З метою визначення доцільності подолання виявлених розривів шляхом застосування запропонованих стратегій доцільно скористатися методологією теорії ігор та лінійного програмування. Теорія ігор являє собою теорію індивідуальних раціональних рішень, що приймаються в умовах недостатньої інформації відносно результатів цих рішень [155, с. 8].

1. Визначення параметрів платіжної матриці та формування вихідних даних.
2. Перевірка параметрів матриці на відсутність сідлової точки за принципом мінімаксу (максиміну).
3. Визначення змішаних стратегій для кожного параметра матриці;
4. Визначення оптимального рівня стратегічного розвитку за допомогою критеріїв прийняття рішень в умовах невизначеності.

5. Визначення оптимального рівня стратегічного розвитку за допомогою задач лінійного програмування.
6. Побудова системи нерівностей.
7. Визначення оптимального значення цільової функції, діапазону змінних ($x_1 \dots x_m; u_j \dots u_n$) та системи обмежень.
8. Обчислення ціни гри (визначення середнього значення рівня ефективності функціонування).
9. Визначення ймовірностей використання чистих стратегій для гравця А (p_i) і гравця В (q_j).
10. Визначення оптимальної альтернативи стратегічного розвитку [96, с. 129].

Для отримання достовірних результатів необхідно обрати чинники, що впливають на кінцевий показник (безпеки) та на складові, за якими спостерігаємо найбільші розриви. Оскільки виявлено, що найбільші розриви спостерігаються за капітало-ресурсною та вартісно-грошовою складовою, то доречно виокремити чинники, що їх визначають. За даними підрозділів 1.3 та 2.2 встановлено, що компонентами стратегії зростання вартості банку з метою забезпечення його безпеки можна вважати такі: адекватність регулятивного капіталу, рентабельність капіталу, коефіцієнт достатності капіталу, рівень процентної маржі, ліквідність, відношення ринкової вартості банку до балансової вартості, рівень проблемних кредитів та співвідношення вартості банку до грошового потоку від операційної діяльності.

Для отримання достовірних результатів, що будуть репрезентативними для будь-яких банків, розглянемо банки, які належать до різних груп (державні та банки з іноземним капіталом) і мають різні рівні інтегрального показника безпеки. Так, з групи банків з іноземним капіталом обрано ПАТ «Кредобанк» та ПАТ «Укрсиббанк», а з групи державних банків – ПАТ «Державний Ощадний банк України» та ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України».

Стратегію зростання вартості задля забезпечення безпеки банку визначають 8 обраних змінних (компонент). Комбінація цих змінних визначила можливі ігрові ситуації. Для кожного гравця сформовано вихідні платіжні матриці. Уважаємо, що стратегія S1, яка використовується на даний момент, тобто залишається незмінною; стратегія S2 –передбачає зміну компонент з метою подолання стратегічних розривів і реалізації рекомендованої стратегії зростання вартості банку.

Проведемо розрахунки для прийняття оптимального рішення щодо подолання розривів для державних банків та банків з іноземним капіталом окремо. Формування вихідних даних відбувалося шляхом складання платіжних матриць для кожної групи банків (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Вихідна платіжна матриця для визначення оптимального рішення щодо подолання стратегічних розривів для ПАТ «Кредобанк» та ПАТ «Укрсиббанк»*

Компоненти стратегії	ПАТ «Кредобанк»		ПАТ «Укрсиббанк»	
	S1	S2	S1	S2
Адекватність регулятивного капіталу	0,15	0,15	0,2265	0,2265
Рентабельність капіталу;	0,0104	0,15	0,2634	0,2634
Коефіцієнт достатності капіталу	0,0904	0,1	0,1208	0,1208
Рівень процентної маржі	0,09	0,09	0,05	0,05
Ліквідність	0,29	0,29	0,4922	0,4922
Відношення ринкової вартості банку до балансової вартості	298,6	298,6	206,8	206,8
Рівень проблемних кредитів	0,1205	0,05	0,2818	0,05
Вартість/грошовий потік від операційної діяльності	14,28	14,28	44,7	44,7

Примітка: розроблено автором

Основним завданням розв'язання матричної гри є визначення виду стратегічних змін, проведення яких забезпечить підприємству оптимальний

рівень ефективності функціонування з урахуванням ситуаційних ознак стратегічного розвитку [155, с. 14].

Розроблену платіжну матрицю використаємо для побудови матриці виграшів (таблиця 3.9).

Другим етапом є перевірка параметрів матриці на відсутність сідлової точки з метою можливості застосування у моделюванні змішаних стратегій. Для цього доцільно розраховувати верхню і нижню ціни гри (виграші) за принципом максимуму (мінімаксу) [155, с. 19-21]:

$$\gamma_{\text{нц}} = \max a_i = \max_i \min_j a_{ij},$$

$$\gamma_{\text{вц}} = \max a_j = \min_i \max_j a_{ij}, j=1..n, i=1..n,$$

де $\gamma_{\text{нц}}$ - нижня ціна гри; $\gamma_{\text{вц}}$ - верхня ціна гри; a_{ij} - елемент платіжної матриці.

Таблиця 3.9

Матриця виграшів для визначення оптимального рішення щодо доцільності подолання стратегічних розривів для ПАТ «Кредобанк» та ПАТ «Укрсиббанк»

Результати реалізації чистих стратегій		ПАТ «Укрсиббанк»		
		S1	S2	Мінімальний виграш
ПАТ «Кредобанк»	S1	96,7096	96,7095	96,7095
	S2	96,7095	96,7092	96,7092
	максимальний програш	96,7096	96,7095	

Примітка: розраховано автором

Уважаємо, що гравець I – ПАТ «Кредобанк» вибудовує стратегію так, щоб отримати максимальну вигоду (вартість банку), а гравець II – ПАТ «Укрсиббанк» обирає свою стратегію так, щоб мінімізувати виграш гравця I.

Знаходимо гарантований виграш, який визначається нижньою ціною гри $a_i = \max(a_i) = 96,7095$, яка вказує на максимальну чисту стратегію ПАТ

«Кредобанк» S1. Верхня ціна гри $b = \min(b_j) = 96,7095$. Сідлова точка (1,2) указує розв'язок на пару альтернатив (A1, B2). Ціна гри – 96,7095.

Отже, для групи державних банків оптимальним буде використання чистих стратегій – для ПАТ «Кредобанк» надалі використовувати існуючу стратегію, а для ПАТ «Укрсиббанк» – доцільно застосувати запропоновані зміни для подолання стратегічних розривів. Обрання вказаних стратегій призведе до отримання оптимальних результатів.

Проведемо аналогічні розрахунки для групи державних банків (таблиця 3.10).

Таблиця 3.10

Вихідна платіжна матриця для визначення оптимального рішення щодо подолання стратегічних розривів для ПАТ «Державний Ощадний банк України» та ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»

Компоненти стратегії	ПАТ «Державний Ощадний банк України»		ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»	
	S1	S2	S1	S2
Адекватність регулятивного капіталу	0,1884	0,1884	0,217	0,217
Рентабельність капіталу	0,0227	0,15	0,0544	0,15
Коефіцієнт достатності капіталу	0,1336	0,1336	0,0824	0,1
Рівень процентної маржі	0,021	0,05	0,023	0,05
Ліквідність	0,675	0,675	0,8232	0,8232
Відношення ринкової вартості банку до балансової вартості	83,2	83,2	85,9	85,9
Рівень проблемних кредитів	0,416	0,05	0,33	0,05
Вартість/грошовий потік від операційної діяльності	25,6	25,6	25,18	25,18

Примітка: розраховано автором

Розрахунок відстаней між положеннями банків в n-мірному просторі дозволив побудувати матрицю вигравів (таблиця 3.11).

Матриця виграшів для визначення оптимального рішення щодо доцільності подолання стратегічних розривів для ПАТ «Державний Ощадний банк України» та ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»*

Результати реалізації чистих стратегій		ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»		
		S1	S2	Мінімальний виграш
ПАТ «Державний Ощадний банк України»	S1	2,7387	2,7643	2,7387
	S1	2,7532	2,7368	2,7368
	максимальний програш	2,7532	2,7643	

Примітка: розраховано автором

Перевірка матриці на наявність сідлових точок показав, що мінімальний виграш (верхня ціна гри) для ПАТ «Державний ощадний банк України» становить 2,7387, який указує на максимально чисту стратегію S1 ПАТ «Державний ощадний банк України». Верхня ціна гри 2,7532. Оскільки верхня та нижня ціна гри не співпадають, це свідчить про відсутність сідлової точки та доцільність застосування змішаних стратегій. Для визначення оптимальних змішаних стратегій доцільно розв'язати лінійні нерівності. Так, для ПАТ «Державний Ощадний банк України» матиме вигляд матриці:

$$S_A = \begin{pmatrix} A_1 & A_2 & \dots & A_n \\ p_1 & p_2 & \dots & p_n \end{pmatrix},$$

де S_A – оптимальна стратегія для ПАТ «Державний Ощадний банк України»;
 $A_1 \dots A_n$ – чисті стратегії для ПАТ «Державний Ощадний банк України»
 $p_1 \dots p_n$ – імовірність використання чистої стратегії.

Для ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» оптимальна змішана стратегія матиме вигляд матриці:

$$S_B = \begin{pmatrix} B_1 & B_2 & \dots & B_n \\ q_1 & q_2 & \dots & q_n \end{pmatrix},$$

де S_B – оптимальна стратегія для ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»;

$V_1 \dots V_n$ – чисті стратегії для ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»

$q_1 \dots q_n$ – імовірність використання чистої стратегії.

Для визначення оптимальної стратегії ПАТ «Державний Ощадний банк України» необхідно розв'язати систему нерівностей:

$$\begin{aligned} S_A = S_1 + S_2 &\longrightarrow \min \\ 2,739x_1 + 2,753x_2 &\geq 1 \\ 2,764x_1 + 2,737x_2 &\geq 1 \end{aligned}$$

Система нерівностей для ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» матиме такий вигляд:

$$\begin{aligned} S_B = S_1 + S_2 &\longrightarrow \max \\ 2,739y_1 + 2,764y_2 &\leq 1 \\ 2,753y_1 + 2,737y_2 &\leq 1 \end{aligned}$$

Розв'язок даної системи нерівностей здійснюємо за методом Гауса. Результати розв'язку нерівностей подано в таблиці 3.12.

Таблиця 3.12

Визначення доцільності застосування змішаних стратегій для подолання розривів*

Банк	Стратегія	Ймовірність обрання стратегії	Ціна, грн.	Оптимальна стратегія
ПАТ «Державний Ощадний банк України»	S1	0,39	2,748	S2
	S2	0,61		
ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»	S1	0,655	2,748	S1
	S2	0,345		

*Розраховано автором

Розв'язок лінійних рівнянь дав можливість визначити для кожного банку оптимальну стратегію подолання стратегічних розривів. Так, для ПАТ «Державний Ощадний банк України» оптимальною є стратегія S2, тобто стратегія, яка передбачає збільшення рентабельності капіталу, рівня процентної маржі, коефіцієнта достатності капіталу та скорочення частки проблемних кредитів. Для ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» оптимальною є нинішня стратегія.

Таким чином, для забезпечення фінансової безпеки банківських установ засобами управління їх вартістю доцільно здійснювати за допомогою використання GAP-аналізу та теорії ігор. Застосування GAP-аналізу дало можливість визначити стратегічні розриви, тобто визначити серед основних ті компоненти, які потребують коригування задля отримання необхідного рівня безпеки. Застосування методів теорії ігор дало можливість визначити оптимальну стратегію подолання виявлених розривів.

За результатами проведеного дослідження на основі отриманих інтегральних показників фінансової безпеки в обраних для дослідження комерційних банках запропоновано вартісно-орієнтовані стратегії забезпечення фінансової безпеки (табл. 3.13).

Розроблені вартісно-орієнтовані стратегії дозволяють забезпечити збереження або збільшення ринкової вартості комерційних банків шляхом прийняття управлінських рішень щодо зміцнення фінансової безпеки комерційних банків в рамках інтегрованої вартісно-орієнтованої моделі.

Таблиця 3.13

Вартісно-орієнтовані стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків

Банк	Інтегральний показник безпеки банку	Рівень фінансової безпеки банку	Стратегія	Характеристика стратегії	Основні заходи
А	1	Б	В	Г	Д
Банки іноземних банківських груп					
ПАТ «Кредобанк»	0,3084	низький	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості	Стратегія, спрямована на забезпечення фінансової безпеки банку через зростання вартості банківської установи, що здійснюється в умовах обмежених ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення заходів щодо сприяння збільшенню обсягів наданих банківських послуг; - удосконалення процедур з управління активами та пасивами; - ефективне управління витратами банку; - здійснення заходів щодо удосконалення управління капіталом банку за рахунок залучення субординованого боргу, розміщення (приватного) акцій;
ПАТ «Укрсиббанк»	0,2959	низький	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості	Стратегія, спрямована на забезпечення фінансової безпеки банку через зростання вартості банківської установи, що здійснюється в умовах обмежених ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення заходів щодо сприяння збільшенню обсягів наданих банківських послуг; - удосконалення процедур з управління активами та пасивами; - ефективне управління витратами банку; - здійснення заходів щодо удосконалення управління капіталом банку за рахунок залучення субординованого боргу, розміщення (приватного) акцій;
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	0,433	задовільний	Стратегія підвищення безпеки та досягнення цільового значення вартості	Стратегія, спрямована на забезпечення фінансової безпеки банку через визначення та досягнення бажаної вартості банківської установи	<ul style="list-style-type: none"> - управління доданою вартістю банку; - впровадження новітніх процедур ризик-менеджменту; - удосконалення технологій залучення додаткового капіталу; удосконалення дивідендної політики; - удосконалення процедури оперативного управління капіталу шляхом пришвидшення зростання активів;

Продовження таблиці 3.13

А	І	Б	В	Г	Д
Державні банки					
ПАТ «Державний Ощадний банк України»	0,4005	задовільний	Стратегія підвищення безпеки та досягнення цільового значення вартості	Стратегія, спрямована на забезпечення фінансової безпеки банку через визначення та досягнення бажаної вартості банківської установи	<ul style="list-style-type: none"> - управління доданою вартістю банку; - впровадження новітніх процедур ризик-менеджменту; - удосконалення технологій залучення додаткового капіталу; вдосконалення дивідендної політики; - удосконалення процедури оперативного управління капіталу шляхом пришвидшення зростання активів;
АТ КБ «Приватбанк»	0,2257	низький	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості	Стратегія, спрямована на забезпечення фінансової безпеки банку через зростання вартості банківської установи, що здійснюється в умовах обмежених ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення заходів щодо сприяння збільшенню обсягів наданих банківських послуг; - удосконалення процедур з управління активами та пасивами; - ефективно управління витратами банку; - здійснення заходів щодо удосконалення управління капіталом банку за рахунок залучення субординованого боргу, розміщення (приватного) акцій;
ПАТ «Державний експортно- імпортний банк України»	0,3257	низький	Стратегія зміцнення безпеки та обмеженого зростання вартості	Стратегія, спрямована на забезпечення фінансової безпеки банку через зростання вартості банківської установи, що здійснюється в умовах обмежених ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> - здійснення заходів щодо сприяння збільшенню обсягів наданих банківських послуг; - удосконалення процедур з управління активами та пасивами; - ефективно управління витратами банку; - здійснення заходів щодо удосконалення управління капіталом банку за рахунок залучення субординованого боргу, розміщення (приватного) акцій.

- Примітка: побудовано автором

Отже, застосування вказаних методичних підходів дає можливість менеджерам банківських установ мінімізувати часові та ресурсні втрати на виявлення та подолання проблем забезпечення фінансової безпеки за вартісно-орієнтованим підходом.

Висновки до розділу 3

За результатами вивчення перспектив формування стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків за вартісно орієнтованим підходом зроблено такі висновки:

1. Запропонована методика оцінки фінансової безпеки комерційних банків має призначення вчасно надавати повну інформацію щодо фінансового стану банку і ступінь загрози його фінансовій безпеці, що дасть можливість попереджати виникнення кризових ситуацій на початковій стадії і правильно обирати методи нейтралізації можливих криз, стратегії управління вартістю банку і забезпечення фінансової безпеки комерційних банків.

2. Алгоритм функціонування системи забезпечення фінансової безпеки комерційного банку передбачає проведення діагностики діяльності та рівня безпеки банку: за позитивного результату банк продовжує роботу в звичному режимі, а при виявленні недостатнього рівня безпеки необхідно пройти ряд етапів, з яких заключним є оцінка результативності самої системи та її вдосконалення й повернення до початкового етапу.

3. На основі узагальнення теоретичних положень та методичних підходів до оцінювання стану безпеки комерційних банків запропоновано власну методику оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків та визначено її основні показники: адекватність регулятивного капіталу; рентабельність капіталу; рентабельність активів; рівень процентної маржі; ліквідність (миттєва); рівень проблемних кредитів; коефіцієнт достатності капіталу; коефіцієнт фінансового левериджу. Для побудови ефективної моделі

оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків вибрано найсуттєвіші з них за допомогою багатофакторного кореляційно-регресійного аналізу.

4. Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки комерційних банків повинна здійснюватись з урахуванням п'яти груп показників – капіталоресурсної (пасивних операцій), кредитно-інвестиційної (активних операцій), фінансово-результативної безпеки банку, валютної та вартісно-грошової безпеки банку. Даний підхід дає змогу кількісно оцінити вплив кожної групи показників на рівень фінансової безпеки комерційного банку та забезпечує проведення оперативної (за частковими показниками), тактичної (з урахуванням групових вагових оцінок) та стратегічної (за допомогою інтегрального показника) оцінки фінансової безпеки банку.

5. Узагальнююча оцінка ключових компонент інтегрального показника фінансової безпеки банку дозволила виявити, що більшість із досліджуваних банків характеризується низьким та критичним рівнем цього показника.

6. Розроблено та обґрунтовано теоретико-методичні основи формування вартісно-орієнтовної стратегії банку, виходячи із рівня його фінансової безпеки. Запропоновано для виявлення причин відхилень рівня фінансової безпеки використовувати GAP-метод (метод розривів). Це дозволило виокремити компоненти, які мають найбільший вплив на рівень безпеки та вартість банку. Установлено, що стратегія забезпечення фінансової безпеки комерційного банку повинна бути спрямована на подолання розривів за основними показниками. Для встановлення доцільності подолання стратегічних розривів використано методологію теорії ігор та лінійного програмування. Доведено доцільність подолання стратегічних розривів ключових чинників фінансової безпеки. Установлено, що застосування даних методів дає можливість швидко виявляти причини відхилень від безпечного рівня банку та обґрунтовувати доцільність впливу на певні чинники.

Основні результати дослідження, викладені в цьому розділі, відображено в працях [140; 141; 144; 146; 148; 149; 150; 151; 152; 153].

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження досягнута мета дисертаційної роботи: обґрунтовано теоретико-методичних положення і розроблено практичні рекомендації щодо розробки стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків за вартісно-орієнтованим підходом. На підставі вирішення визначених завдань отримано такі висновки та пропозиції:

1. На основі узагальнення наукових підходів уточнено зміст поняття фінансова безпека комерційних банків, що визначається як стан захищеності, який гарантує його захист від потенційних та наявних загроз, збереження та примноження активів, стійкість та досягнення встановлених цілей діяльності з метою попередження та уникнення загроз для збереження та примноження фінансових ресурсів банку, забезпечення його стійкості, зростання ефективності його діяльності та зміцнення позицій на ринку. Установлено, що під системою забезпечення фінансової безпеки комерційного банку слід розуміти сукупність об'єктів, суб'єктів, принципів, функцій, методів оцінки і механізму зміцнення фінансової безпеки банку, що підпорядковані спільній меті та поставленим завданням попередження та протидії загрозам, зміцнення позицій банку на ринку, підвищення ефективності його діяльності.

2. Обґрунтовано науково-методичні засади формування вартісно-орієнтованої стратегії забезпечення фінансової безпеки комерційних банків, яка розглядається як модель узагальнення дій щодо максимізації ринкової вартості комерційного банку за умови забезпечення ефективного використання вкладеного інвесторами капіталу, фінансової стійкості, збереження та примноження активів із попередженням можливих ризиків та захистом від існуючих внутрішніх і зовнішніх загроз з метою досягнення основних цілей діяльності, та дозволяє встановлювати й виявляти логічно-функціональні взаємозв'язки з елементами категоріального базису.

3. Узагальнено теоретичні та методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки комерційних банків. Доведено, що на сьогодні не існує

єдиної комплексної моделі оцінки фінансової безпеки комерційного банку. Обґрунтовано доцільність застосування вартісно-грошової складової як компоненти запропонованого методичного підходу інтегральної оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків.

4. Проведено оцінку ризиків і перспектив функціонування банківського сектору України. На прикладі комерційних банків першої групи (з державною часткою понад 75% від статутного капіталу банку), а саме - ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України», АТ КБ «Приватбанк» та ПАТ «Державний Ощадний банк України» та комерційних банків другої групи (контрольні пакети акцій яких належать іноземним банкам), а саме - ПАТ «Кредобанк», ПАТ «Укрсиббанк», ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» доведено вплив ключових факторів вартості на результуючий показник - ринкову вартість банківського бізнесу на 1 грн. балансового капіталу банку, що розрахована із застосуванням методу дисконтування грошових потоків. Установлено ключові фактори вартості комерційних банків, до яких віднесено адекватність регулятивного капіталу, рентабельність капіталу, рентабельність активів, рівень процентної маржі, ліквідність, рівень проблемних кредитів, коефіцієнт достатності капіталу, фінансовий леверидж. На основі проведення експертного опитування систематизовано ключові внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці комерційних банків, запропоновано заходи щодо їх попередження та нейтралізації.

5. Удосконалено інформаційно-аналітичне забезпечення оцінювання рівня фінансової безпеки комерційного банку, що розглядається як комплексна система формування, збору, систематизації, аналітичної обробки та передачі обґрунтованої та достовірної інформації із використанням вартісно-орієнтованої звітності, що є інформаційною базою для аналізу та дозволяє реалізувати вартісно-орієнтовану стратегію забезпечення фінансової безпеки комерційних банків.

6. Розроблено методичний підхід до інтегральної оцінки рівня фінансової безпеки комерційних банків, який ураховує п'ять груп

функціональних компонент, а саме: капітало-ресурсну, кредитно-інвестиційну, фінансово-результативну, валютну та вартісно-грошову. Такий підхід дає змогу кількісно оцінити вплив кожної групи показників на рівень фінансової безпеки комерційних банків. Практичну значущість методичного підходу доведено на прикладі 6 комерційних банків України. Інтегральна оцінка ключових компонент інтегральної показника фінансової безпеки банку дозволила виявити, що більшість із досліджуваних банків характеризуються низьким та критичним рівнем цього показника.

7. Обґрунтовано науково-практичний підхід до оцінювання вартісно-орієнтованих стратегічних рішень щодо забезпечення фінансової безпеки комерційних банків. Обґрунтовано доцільність застосування GAP-методу (методу стратегічних розривів) для виявлення причин відхилень рівня фінансової безпеки, що дозволяє виокремити компоненти, які мають найбільший вплив на рівень фінансової безпеки та вартість банку. Установлено, що вартісно-орієнтована стратегія забезпечення фінансової безпеки комерційного банку має бути спрямована на подолання розривів за ключовими факторами вартості. Для встановлення доцільності подолання стратегічних розривів використано теорію ігор та лінійного програмування. Установлено, що застосування даних методів дає можливість швидко виявляти причини відхилень від безпечного рівня банку та здійснювати заходи, спрямовані на зростання вартості банківського бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко С. І. Характеристика та класифікація загроз у банківській системі України. *Стратегічна панорама*. 2004. № 4. С. 48-52.
2. Алавердов А. Р. Организация и управление безопасностью в кредитно-финансовых организациях : учебное пособие. Москва : Московский гос. у-тет экономики, статистики и информатики, 2004. 82 с.
3. Албанин Л. И. Экономическая безопасность : угрозы и их отражение. *Вопросы экономики*. 2009. № 2. С. 47-48.
4. Аналітичний огляд банківської системи України за 2017 рік. URL : http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_2017.pdf.
5. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року. URL : http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf.
6. Андреева Е. А. Обеспечение экономической безопасности российского многофилиального банка с иностранным участием : дис. На соискание ученой степени канд. экон. наук. : 08.00.05. Москва, 2014. 184 с.
7. Ансофф И. Стратегическое планирование. Пер. с англ. Москва : Экономика, 1989. 358 с.
8. Артеменко Д. А. Механізм забезпечення фінансової безпеки банківської діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук. : 08.00.10. Ростов-на-Дону : Ростовський державний ун-т, 1999. 19 с.
9. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*. 2006. № 1. С. 7-25.
10. Барановський О. І., Барилук М. Р. Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки комерційного банку. URL : http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/716/1/baranovskyi_integral_assessment.pdf.
11. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н. : 08.04.01. Київ : Ін-т ек-ого прогнозування при НАН України, 2000. 36 с.

12. Барилюк М.-М. Р. Організаційно-економічний механізм забезпечення фінансової безпеки комерційного банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. : 08.00.08. Київ : ДВНЗ «Ун-т банківської справи», 2018. 22 с.
13. Безвух С. В. Безпека банківської діяльності : Курс лекцій. URL: https://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0786&T=intro&st=0&L=1 (дата звернення 9.12.2018)
14. Безопасность банковской деятельности : Учебник для вузов / Гамза В. А., Ткачук И. Б., Жилкин И. М. 3-е изд., пер. и доп. Москва : Финансовый университет, 2017. 513 с.
15. Берман Б., Джоэл Р. Эванс. Розничная торговля. Стратегический подход. Москва : Вильямс, 2008. 1184 с.
16. Бизнес-планирование : Полное руководство / Л. Барроу и др. пер. с англ. М. Веселкова. Москва : Фаир-Пресс. 2003. 399 с.
17. Біловодська О. А. Порівняльний аналіз та удосконалення теоретико-методичних підходів до оцінки стратегій великих підприємств на ринках з інтенсивною конкуренцією. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2010. № 2. С. 170-182.
18. Болгар Т. М. Фінансова безпека банків в умовах ринкової трансформації економіки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08. Суми : «ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 22 с.
19. Большой экономический словарь / ред. А. Н. Азрилян. 4-е изд. доп. и перераб. Москва : Ин-т новой экономики, 1999. 1248 с.
20. Бочаров О. А. Формирование основ экономической безопасности в банковской деятельности : дис. на соискание ученой степени к.э.н. 08.00.05. Москва : Академия управления МВД Русской Федерации, 2003. 20 с.
21. Букин С. Безопасность банка. *Банковские технологии*. 2003. № 9. URL : www.bizcom.ru/security/2003-09/01.html (дата звернення 8.12.2018)
22. Вартість банківського бізнесу : монографія / за заг. ред. А. О. Спіфанова та С. В. Леонова. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 295 с.

23. Васильчак С. В., Моцьо Р. Ю. Економічна безпека банків та методи її забезпечення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.12. С. 287-293.
24. Васильчак С. В., Вінтоняк С. Ф. Організація безпеки банківської діяльності в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. В. 21.18. С. 153-157.
25. Васильченко З., Васильченко І. Теоретична концепція оцінки економічної безпеки банку. *Банківська справа*. 2006. № 4. С. 36-45.
26. Васильчишин О. Б. Аналіз наявних моделей оцінки фінансової безпеки банків і банківської системи і напрями їх удосконалення. URL : http://ird.gov.ua/re/re201602/re201602_156_VasylchyshynOB.pdf.
27. Вдовин В.Н. К вопросу об экономической сущности банковского контроля и уровнях ее реализации в экономической системе. *Вестник ТИСБИ*. 2000. № 3. С. 22-26.
28. Веснин В. Р. Менеджмент : учебник. Москва : Проспект, 2004. 504 с.
29. Винников А. С. Банк России и банковская безопасность. *Регион*. 1997. № 2. С. 75-81.
30. Виссема Х. Стратегический менеджмент. Москва : Финпресс, 2000. 576 с.
31. Вівчар О. І. Стратегія забезпечення банківської безпеки: проблеми та перспективи. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2013. В.2. С. 44-47.
32. Вовк В. Я. Стратегічне управління конкурентоспроможністю банку: концепція та методологія : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н. : 08.00.08. Херсон : Міжнародний університет бізнесу і права, 2011. 42 с.
33. Вовк В. Я. Теоретичні засади забезпечення фінансової безпеки банку. *Проблеми економіки*. 2012. № 4. С. 200-204.
34. Вовченко Р. С. Фінансова безпека банківського сектору економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. : 08.00.08. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. 23 с.

35. Волошко І.В. Стратегічне фінансове управління у банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. екон. наук : 08.04.01. Суми, 2003. 22 с.
36. Гавловська Н. І., Рудніченко Є. М. Економічна безпека банку : теоретичний базис і системний підхід. *Бізнесінформ*. 2017. № 7. С. 230-236.
37. Гайдук В. И., Вороков А. Л., Гайдук Н. В. Финансовая безопасность коммерческих банков : критерии и индикаторы. *Научный журнал КубГАУ*. 2015. №114(10). URL : <http://ej.kubagro.ru/2015/10/pdf/06.pdf>
38. Галайко Н. Р. Методичні підходи до формування та реалізації стратегії забезпечення ефективності діяльності банку. *Регіональна економіка*. 2008. № 4. С. 132-140.
39. Герасимов П. А. Экономическая безопасность банка : концептуальный поход. *Банковские услуги*. 2006. № 4. С. 20-30.
40. Голобородько Ю. О. Теоретичні підходи до розкриття сутності та складових фінансової безпеки банківських установ. *Науковий вісник НЛ ТУ України*. 2012. Вип. 22.12. С. 194-198.
41. Головінов М. І., Литвинов О. І. Стратегія розвитку підприємства : сутність і ознаки. *Науковий вісник : Зб. науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України*. 2011. Вип. 21.19. С. 224-228.
42. Гольдштейн Г. Я. Стратегический менеджмент : Учебное пособие. Изд. 2-е, доп. Таганрог : Изд-во ТРТУ, 2003. 94 с.
43. Горалько О. В. Фінансова безпека банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 2. С. 328-337.
44. Горячева К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2003. № 8. С. 65-67.
45. Градов О. П. Стратегия и тактика выявления и разрешения системных проблемных ситуаций в экономике. *Научно-технические ведомости СПбГПУ. Экономические науки*. 2014. № 3(197). С. 17-27.

46. Гребенюк Н. О. Фінансова безпека банків: система розпізнання загроз та усунення ризиків. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2016. В. 91. С. 53-64.
47. Гриценко В. Г. Економічна безпека банківської системи України. *Вісник Національного банку України*. 2009. № 4. С. 27-28.
48. Губарєва І. О., Гонтар Д. Д. Оцінка вартості банку при виборі його конкурентної та корпоративної стратегій : Монографія. Харків : ІНЖЕК, 2016. 204 с.
49. Дмитров С. О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку. *Фінансовий простір*. 2012. № 2 (6). С. 11-15.
50. Довгань Л. Є., Каракай Ю. В., Артеменко Л. П. Стратегічне управління : Навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 440 с.
51. Домашова Д. В., Самошина Е. О. Формирование оптимальной стратегии системы обеспечения экономической безопасности коммерческого банка. *Безопасность информационных технологий*. 2011. № 4. С. 93-96.
52. Друкер П. Як забезпечити успіх в бізнесі : новаторство і підприємництво. Київ : Либідь, 2003. 319 с.
53. Дудченко Н. В. Сучасні підходи до трактування поняття «економічна безпека банківських установ». *Інвестиції: практика і досвід*. 2013. № 17. С. 64-69.
54. Дудченко Н. В. Принципові основи оцінювання системи економічної безпеки банківських установ з урахуванням впливу державного регулювання. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 12(345). С. 13-19.
55. Економічна безпека / О. Є. Користін та ін.; за ред. О. М. Джужі; МОНУ. Київ : Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2010. 368 с. URL : https://pidruchniki.com/1584072021588/ekonomika/ekonomichna_bezpeka (дата звернення 11.12.2018)

56. Євченко Н. Г., Криклій О. А. Вплив податкових ризиків на фінансову безпеку банку. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць ДВНЗ «УАБС НБУ»*. 2009. Вип. 25. С. 47-51.
57. Єгоричева С. Інноваційні стратегії банків : сутність та класифікація. *Банківська справа*. 2009. С. 63-72.
58. Єпіфанов А. О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 295 с.
59. Жарій Я. В., Сидоренко І. В. Система фінансово-інформаційної безпеки банків України: проблеми та перспективи розвитку. *Концептуальні засади формування фінансово-економічної безпеки : колективна монографія / за заг. ред. С. М. Шкарлета*. Ніжин : ФОП Лук'яненко В. В., ТПК «Орхідея», 2015. С. 240-256.
60. Житний П. В., Карамишева Г. М. Вплив економічного аналізу на систему економічної безпеки банківської діяльності. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2011. № 23 (II). С. 231-235.
61. Зачосова Н. В. Кадровий менеджмент у системі економічної та фінансової безпеки комерційного банку. *Сучасна економіка*. 2011. Вип. 5. С. 14-25.
62. Зачосова Н. В. Теоретичні аспекти наукової категорії економічної безпеки окремих видів вітчизняних фінансових посередників. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2012. Вип. 9(33). С. 136-146.
63. Зачосова Н. В. Управління системою економічної безпеки фінансових установ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 21.04.02. Київ : Нац. ін-т стратег. дослідж, 2017. 40 с.
64. Зубок М. І. Безпека банків. К. : КНТЕУ, 2002. 306 с.
65. Зубок М. І. Безпека банківської діяльності : навч. посіб. Київ : Вид-во КНЕУ, 2002. 190 с.
66. Зубок М. І., Яременко С. М. Безпека банківської діяльності : підручник. К. : КНЕУ, 2012. 542 с.

67. Іващенко О. В., Четверіков П. М. Система фінансово-економічної безпеки підприємства. URL : <http://www.sworld.com.ua/konfer28/51.pdf>. – Назва з екрану.
68. Ілляш М. М. Безпека банку. *Енциклопедія банківської справи України*. Редкол. : В. С. Стельмах (голова) та ін. Київ : Молодь, Ін Юре, 2001. 680 с.
69. Каллаур П. В. Система забезпечення устойчивості банківського сектора Республіки Білорусь. *Деньги и кредит*. 2008. № 6. С. 23-29.
70. Капильцова В. В., Іващенко І. В. Методика розробки стратегії комерційного банку в умовах ринку. *«Донбас-2020: Наука і техніка – виробництву» : мат. III Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Донецьк, 30–31 травня 2006 р.)*. Донецьк : ДВНЗ «ДонНТУ», 2006. С. 667-670.
71. Карлеф Б., Левингстон Ф. Менеджмент от А до Я. Концепции и модели. Санкт-Петербург : Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2006. 444 с.
72. Кельдер Т. Л., Худолей Л. В. Економічна безпека банківської системи України в умовах глобальної фінансової кризи. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2012. № 2. С. 181-185.
73. Кириченко О. А., Мелесик С. В. Економічна безпека банківської системи України в умовах глобальної фінансової кризи. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 8 (98). С. 223-232.
74. Клівець П. Г. Стратегія підприємства : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 320 с.
75. Ковалев В. Г. Корпоративные финансы и учет : понятия, алгоритмы, показатели : учеб. пособие. Москва : КНОРУС, 2010. 768 с.
76. Коваленко В. В. Концептуальні основи формування системи безпеки банківської діяльності. *Економічний часопис-XXI*. 2013. № 1-2(1). С. 56-59. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2%281%29__18
77. Коваленко В. В. Філософія безпеки банків в умовах структурних дисбалансів економіки України. *Економічний форум*. 2016. № 2. С. 256-262.

78. Козловский А. А. Эффективность банковской деятельности в системе обеспечения экономической безопасности России: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. экон. наук : 08.00.10. Москва, 2011. 17 с.
79. Козьменко С. М., Шпиг Ф. І., Волошко І. В. Стратегічний менеджмент банку : Навч. посіб. : для студ. вищ. навч. закл. Суми : Унів. кн., 2003. 732 с.
80. Колодізев О. М., Штаєр О. М. Формування універсальної системи оцінки економічної безпеки банку. *Проблеми економіки*. 2011. № 2. С. 67-75.
81. Комаров А. В. Стратегия исполнения обязательств предприятия по оплате товаров (работ, услуг) в условиях дефицита денежных ресурсов *Финансовый менеджмент*. 2003. № 2. С. 49.
82. Консолідована фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=67780613>
83. Концепція нового Положення про реєстрацію та ліцензування банків. *Національний банк України, жовтень 2017 року*. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=57970125>
84. Кореляційно-регресійний аналіз впливу факторів на формування фінансового результату банків Харківського регіону. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/12/100.pdf>.
85. Корниенко М. В. Инструменты повышения экономической безопасности коммерческого банка : авто реферат диссертации на соискание ученой степени к.э.н. : 08.00.05, 08.00.10. Ростов на Дону, 2005. 24 с.
86. Коробейников О. П., Колесов В. Ю., Трифилова А. А. Стратегическое поведение : от разработки до реализации. *Менеджмент в России и за рубежом*. 2002. № 3. С. 45-52.
87. Корченко А. О., Скачек Л. М, Хорошко В. О. Банківська безпека : підручник / За заг. ред. О. В. Хорошка. Київ : ПВП «Задруга», 2014. 185 с.
88. Коупленд Т., Коллер Т., Муррин Д. Стоимость компаний : оценка и управление. Москва : Олимп Бизнес, 1999. 126 с.

89. Коцюба І. І. Актуальність формування фінансової стратегії банку. URL : <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/8006/1/201%20-%2020203.pdf>
90. Кочетков В. М., Комарницький Ю. С. Оцінка ринкової вартості банку як ділового підприємства : монографія. Київ : МУФ, 2009. 175 с.
91. Краліч В. Р. Фінансовий моніторинг у забезпеченні функціонування системи економічної безпеки банківських установ в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. : 21.04.02. Київ : Вищий навч. заклад «Ун-т ек.и та права «Крок»», 2010. 21 с.
92. Криклій, О. А., Маслак Н. Г. Управління прибутком банку : моногр. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 136 с.
93. Крупка І. М. Фінансово-економічна безпека банківської системи України та перспективи розвитку національної економіки. *Бізнес Інформ*. 2012. № 6. С. 168-175.
94. Ксьондз С. М. Управління фінансовою безпекою банків України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. №3. Т. 3. С. 120-124.
95. Кузіна Р. В. Транспарентність корпоративної звітності як основа її формування. *Науковий вісник Херсонського держ. ун-ту. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 12. С. 193-197.
96. Литвинов О. І. Методологія моделювання рівня стратегічного розвитку торговельного підприємства. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2014. №6. С. 125-134.
97. Лігоненко, Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. Київ : Київський торговельно-економічний університет, 2001. 580 с.
98. Лук'янська О. В. Формування вартості банків України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.08. Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2014. 20 с.
99. Мамонов К. А. Стейкхолдерна стратегія вартісно-орієнтованого управління капіталом бренду будівельних корпоративних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора. екон. наук : 08.00.04. Харків : Харківська національна академія міського господарства, 2012. 41 с.

100. Матвеев Н. Экономическая безопасность предприятия : дисс. на соискание уч. степени к.э.н. : 08.00.08. Москва : Изд-во «Возврат», 1999. 20 с.
101. Мелесик С. В. Організація системи економічної безпеки комерційних банків України на міжнародних фінансових ринках : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. : 21.04.02. Київ : Ун-т екон. та права «КРОК», 2009. 21 с.
102. Мельник С. І. Формування системи економічної безпеки банку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 29. С. 149-152.
103. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2002. 272 с.
104. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента / Пер. с англ. Москва : Дело ЛТД, 1992. 701 с.
105. Миляев П. В. Экономическая безопасность коммерческого банка в системе национальной безопасности государства. *Аудит и финансовый анализ*. 2010. № 3. URL : http://auditfin.com/fin/2010/2/10_15/10_15%20.pdf (дата звернення 10.12.2018)
106. Минцберг Г., Куинн Дж. Б., Гошан С. Стратегический процесс. Концепции, проблемы решения. Санкт-Петербург : Питер, 2001. 567 с.
107. Мігус (Шульга) І. П. Економічна безпека емісійної діяльності акціонерних товариств : монографія. Херкаси : МАКЛАУТ, 2010. 425 с.
108. Міляев П. В. Операційні ризики в системі забезпечення надійності комерційного банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. : 08.00.10. Москва : Всеросійська держ. податкова академія МФ РФ, 2011. 27 с.
109. Момот Т. В. Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління акціонерними товариствами: теорія, методологія і практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н. : 08.07.03. Харків : Харківська нац. академія міського господарства, 2006. 41 с.
110. Момот Т. В. Оцінка вартості бізнесу : сучасні технології. Харків : Фактор, 2007. 224 с.

111. Момот Т. В., Овчелупова О. М., Соловйова К. С. Оцінка рівня фінансово-економічної безпеки банківських установ в умовах кризи. *Комунальне господарство міст*. 2015. В.125. С. 32-36.
112. Наточеева Н. Н. Методология обеспечения стратегической финансовой безопасности коммерческих банков. *Экономика. Налоги. Право*. 2011. №4. С. 79-88.
113. Наточеева Н. М. Фінансовий механізм подолання банківських криз для забезпечення стійкого росту банківського сектора Росії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н. : 08.00.10. Москва : Всеросійська державна податкова академія МФ РФ, 2011. 45 с.
114. Нові підходи НБУ до визначення непрацюючих активів/кредитів. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=48421073>.
115. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів в цілому по системі. URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442.
116. Огляд банківського сектору, Випуск 2, Лютий 2017. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43633516>.
117. Огляд банківського сектору, Випуск 6, Лютий 2018. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64628171>.
118. Отенко І. П., Мішин О. Ю., Мішина С. В. Організація та управління фінансово-економічною безпекою банківських установ : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кукузнеця, 2015. 240 с.
119. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://www.bank.gov.ua>.
120. Панков В. А. Управління вартістю наукоємкого машинобудівного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н. : 08.06.01. Донецьк, 2004. 34 с.
121. Пестовська З. С. Індикатори фінансової безпеки банківської діяльності : макро- та мікроекономічний рівні. URL: duan.edu.ua/uploads/finansy14-15/11137.doc.

122. Побережний С. М. Оцінка фінансово-економічної ефективності діяльності підрозділів банківської безпеки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. : 08.04.01. Суми : Укр. акад. банк. справи НБ України, 2006. 20 с.
123. Побережний С. М., Пластун О. Л., Болгар Т. М. Фінансова безпека банківської діяльності : навч. посіб. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ». 2010. 112 с.
124. Подольська О. С., Місько Г. А. Формування фінансової стратегії банку. URL : http://www.rusnauka.com/1_NIO_2014/Economics/1_155191.doc.htm
125. Позднишев Є. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки підприємництва (методи та їх застосування) : Навч. посібник. К.1. Київ : Видавець Позднишев, 2007. 76 с.
126. Полищук А., Христьян Г., Чернобыльский И. Введение концепции ВВМ в практику управления стоматологической премиум-клиникой «Полимед». URL : http://economy.en_ru.academic.ru/66522/valuebasedmanagement.
127. Портер М. Международная конкуренция / пер. с англ. Москва : Вильямс, 2003. 496 с.
128. Примак Т. О. Стратегії позиціонування у теорії маркетингу. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 1. С. 13-20.
129. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679–XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. С. 570-592.
130. Прокопенко Н. С., Виклюк М. І. Складові безпеки банківської діяльності. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.1. С. 302-308.
131. Ревак І. О., Керницька М. І. Формування системи економічної безпеки у банківській сфері. *Науковий вісник ЛДУВС. Сер. Економічна*. 2009. Вип. 1. С. 375-389.
132. Різник Н. С. Теоретичні підходи до побудови методики діагностики фінансової безпеки банку. *Фінансова система України : зб. наук. пр. Нац. ун-ту «Острозька академія»*. 2008. Вип. 10. Ч. 3. С. 195-201.
133. Різник Н. С., Воробйова І. А. Оцінка та шляхи забезпечення економічної безпеки банку. *Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Економічні науки. Сер.: «Облік і фінанси»*. 2008.

№ 5(20).

368 с.

URL :

http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/O_FN/2008_5_2/zbimuk_O_FN_5_Ч_2_183.pdf

(дата звернення 11.12.2018)

134. Родченко С. С. Дефініції фінансово-економічної безпеки банку. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 155-166.

135. Родченко С. С. Економічна безпека комерційного банку : теоретичний аспект. «*Математичне моделювання процесів в економіці та управління проектами та програмами (ММП-2017)*» : Міжнародна наукова конференція , Коблево, 12-13 вересня 2017 р. Харків : ХНУРЕ, 2017. С. 163-166.

136. Родченко С. С. Забезпечення безпеки комерційного банку : актуальність та суть процесу. *International Scientific Conference Modern Economic Research: Theory, Methodology, Strategy : Conference Proceedings, Part II, September 28, 2018*. Kielce, Poland: Baltija Publishing. P. 118-121.

137. Родченко С. С. Забезпечення системи безпеки комерційного банку за вартісно-орієнтованим підходом : інформаційно-аналітичний аспект. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. Львів : ЛьВДУВС, 2018. Вип. 2. С. 111-119.

138. Родченко С. С. Концептуальні основи управління фінансово-економічною безпекою банківських установ. *Управління фінансово-економічною безпекою : інформаційно-аналітичне забезпечення та конкурентна розвідка* : матеріали міжнар. наук.-практич. конф., Харків, 30 вересня - 6 жовтня 2013 р. Х.: ХНУМГ, 2013. С. 125-127.

139. Родченко С. С. Муталлімлі Орхан Фаррух огли. Підходи до трактування сутності фінансово-економічної безпеки банківських установ в сучасних умовах. *Інновації в обліково-аналітичному забезпеченні та управлінні фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання-міждисциплінарний підхід* : мат. VII міжнар. наук.-практ. інтернетконф. для здобувачів вищ. освіти і молодих науковців. м. Харків, 15 листопада 2018 р. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. С. 306-311.

140. Родченко С. С. Оцінка ринкової вартості банку в контексті забезпечення його економічної безпеки. *Математичні моделі та новітні технології управління економічними та технічними системами* : монографія / за заг. ред. В.О. Тимофєєва, І. В. Чумаченко. Харків : ФОП Мезіна В. В. 2017. С. 94-107.

141. Родченко С. С. Оцінювання вартості банку : методи і поширення. *Управлінські, правові та економічні аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності населення і територій* : Мат. всеукр-ї наук.-практ. конф-ї молодих вчених, курсантів та студентів. Львів : ЛДУ БЖД, 2019. С. 224-227.

142. Родченко С. С. Підходи до трактування сутності фінансової стратегії банку в сучасних умовах. *Управління системою економічної безпеки : від теорії до практики* : збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської наук.-практ. конф-ї (19 квітня 2019 р.). Львів : ЛьвДУВС, 2019. С. 161-163.

143. Родченко С. С. Ринкова вартість банку : можливості та узгодження інтересів стейкхолдерів. *Актуальні питання функціонування фінансового ринку в умовах кризових явищ світової економіки* : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. м. Одеса, 26-27 квітня 2018 р. Одеса : ОНЕУ, 2018. С. 24-27.

144. Родченко С. С. Стратегія забезпечення безпеки банку. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти* : матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19-21 березня 2019 р. Ч. 1. Львів : ЛНАУ, 2019. С. 106-108.

145. Родченко С. С. Формування кредитного портфелю АТ КБ «ПРИВАТБАНК». *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики* : зб. наук. праць за матеріалами III Міжнародної наук.-практ. конф. Полтава : ТОВ "Сімон", 2019. С. 367-370.

146. Родченко С. С. Цілі та завдання оцінювання рівня фінансової безпеки комерційного банку. *Актуальні питання економіки, фінансів, обліку та права в сучасних умовах* : збірник тез доповідей міжнародної наук.-практ. конф. м. Полтава, 10 вересня 2018 р. Полтава : ЦФЕНД, 2018. Ч. 3. С. 34-37.

147. Родченко С. С., Блага Н. В., Висоцька І. Б., Нагірна О. В. Підходи до оцінювання ділової репутації банку. *Formation of Knowledge Economy as the Basis for Information Society* [Thesis of the 7th International Scientific Seminar, December 15-18, 2018]. Kyiv-Venice-Verona : IAIS-NAM, 2018. P.63-65.

148. Родченко С. С., Гладка Л. С. Значення міжнародних стандартів фінансової звітності в банківських установах на сучасному етапі. *Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою європейської інтеграції* : матеріали V міжнародної наук.-практ. конф., м. Харків, 26-27 листоп. 2015 р. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. С. 117-118.

149. Родченко С. С., Гура Р. В. Стратегічні пріоритети формування фінансово-економічної безпеки банківських установ. *Проблеми і перспективи розвитку фінансової системи України в умовах формування нового світового фінансово-економічного порядку* : матеріали між нар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 01-06 жовт. 2014 р. Полтава : ПУЕТ, 2014. С. 136-137.

150. Родченко С. С., Лелюк Н. Є. Застосування інтегрального таксономічного показника для оцінки фінансово-економічної безпеки банківської установи. *Стратегічна аналітика та антикорупційний аудит в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, регіону, суб'єктів господарювання* : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. м. Харків, 26-27 жовт. 2017. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 130-133.

151. Родченко С. С., Момот Т. В., Зачосова Н. В. Формування інформаційно-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки банку. *Сучасні проблеми інформатики в управлінні, економіці, освіті та подоланні наслідків Чорнобильської катастрофи* : матеріали XV Міжнародного наукового семінару. м. Київ – оз. Світязь, 1-5 липня 2019 року. Київ : Національна академія управління, 2019. С. 154-156.

152. Родченко С. С., Столбов В. Ф. Проблеми впровадження МСФЗ в систему обліку банківських установ України. *Обліково-аналітичне*

забезпечення управління фінансово-економічною безпекою європейської інтеграції: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 26-27 листопада 2015 р. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. С. 114-117.

153. Родченко С.С. Впровадження фінансової стратегії забезпечення безпеки комерційних банків: вартісно-орієнтований підхід. *Актуальні проблеми економіки*. №4(214), 2019. С. 78-90.

154. Родченко С.С., Овчелупова О.М., Коляда І.В. Комплаєнс-контроль у системі забезпечення фінансової безпеки банківських установ: стан, проблеми, перспективи. *Стратегічний моніторинг та антикорупційний аудит в системі фінансово-економічної безпеки держави, регіону, суб'єктів господарювання*: колективна монографія / за заг. ред. Т.В. Момот. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2019. С.160-174.

155. Садовин Н. С., Садовина Т. Н. Основы теории игр : учеб. пособ. Йошкар-Ола, 2011. 118 с.

156. Сало І. В., Криклій О. А. Фінансовий менеджмент банку : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2007. 314 с.

157. Самура Ю. О., Кульчицька Н. С. Формування системи безпеки в банківських установах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. В. 15. С. 548-553. URL: global-national.in.ua/issue-17-2017.

158. Семенов В. А. Модель и метод формирования комплексной системы банковской безопасности : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. техн. наук : 05.13.19. Санкт-Петербург, 2008. 20 с.

159. Сергунин А. А. Международная безопасность : новые подходы и концепты. *Политические исследования*. 2005. № 6. С. 126-137.

160. Слав'юк Р. А., Лук'янська О. В. Формування вартості банку : монографія. Львів, 2015. 278 с.

161. Сліпенчук О. П., Марчуковська М. С. Економічна безпека банків та методи її забезпечення. *Світова фінансово-економічна криза : стратегії протидії та мінімізації наслідків (економіка, фінанси та право)* : зб.

матеріалів XII Міжнар. наук.-практ. конф. 29 травня 2009 року. Київ : УДУФМТ, 2009. С. 94-97.

162. Смірнова А. Ю. Комплекс моделей оцінки ринкової вартості підприємства. *Сучасні та перспективні методи і моделі управління в економіці : монографія : у 2 ч. / за ред. А. О. Єніфанова*. Суми : УАБС НБУ, 2008. Ч. 1. С. 212-218.

163. Смолін І. В. Стратегічне планування розвитку організації. Київ : КНЕУ, 2004. 344 с.

164. Сніщенко Р. Г. Механізм формування системи фінансової безпеки банку. *Економіка і регіон*. 2012. № 6 (37). С. 136-140.

165. Сороківська З. До питання фінансової безпеки в умовах світової економічної кризи. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 8. Ч. 1. С. 404-408. URL : http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2011_8_1/pdf/sorokivska/pdf (дата звернення 9.12.2018)

166. Статистика індикаторів фінансової стійкості. Фінансові звіти сектору депозитних корпорацій. URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575.

167. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : навч. посіб. / за ред. О. Я. Стойка. / 2-ге видання, стереотипне. Київ : Алерта, 2017. 432 с. URL : <https://pidruchniki.com/1029022864431/finansii/finansii>

168. Стрельбицька Л. М., Стрельбицький М. П., Гіжевський В. К. Банківське безпекознавство : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2007. 602 с.

169. Тагирбеков К. Основы банковской деятельности. М.: Изд-во «Ось-89», 2003. 446 с.

170. Тарасенко І. О., Москаленко А. О. Проблеми фінансово-економічної безпеки банківських установ в сучасних умовах. *Вісник КНУТД. Серія «Економіка і вища освіта»*. 2014. № 6 (81). С. 15-22.

171. Терещенко О., Приймак С. Управління вартістю підприємства в системі контролінгу. *Ринок цінних паперів України*. 2007. №1-2. С. 53-60.

172. Тисячна Ю. С., Азізова К. М., Рац О. М. Комплексна технологія бенчмаркінгу як інструмент забезпечення фінансової безпеки банку. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. №5((167)). С. 427-437.

173. Тітков К. О., Литвинчук І. В. Забезпечення фінансової безпеки банківської установи. URL : <http://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/530/1/147.pdf>

174. Управління вартістю банку : монографія / Н. П. Шульга, О. А. Слободяник, В. М. Глибокий та ін. ; за ред. Н. П. Шульги. К. : Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2013. 392 с.

175. Устенко А. О., Перезовова І. В., Малинка О. Я., Писків Г. І. Кількісна оцінка конкурентних переваг підприємства. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія : Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2016. № 1(13) С. 62-71.

176. Фінансова безпека банківської діяльності : навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків» / С. М. Побережний, О. Л. Пластун, Т. М. Болгар. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 112 с.

177. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / А. О. Єпіфанов, О. Л. Пластун, В. С. Домбродський та ін. / заг. ред. : А. О. Єпіфанов. Суми : ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБ України», 2009. 295 с.

178. Фінансова стратегія підприємництва : монографія / І. О. Бланк та ін. Київ : КНТЕУ, 2009. 147 с.

179. Фінансово-економічна безпека підприємств України : стратегія та механізми забезпечення : монографія / за ред. Т. Г. Васильціва. Львів, 2012. 386 с.

180. Франчук В. І., С. І. Мельник. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки комерційного банку. *Науковий вісник ЛьвДУВС : серія економічна*. 2012. №1. С. 48-58.

181. Ханк Дж., Уичерн Д.У., Дж. Райст А. Бизнес-прогнозирование. Пер. с англ. Москва : Вильямс, 2003. 656 с.

182. Хачатурян Г. Ю. Институциональные основы обеспечения экономической безопасности банковской системы РФ в современных условиях : автореф. дис. на с-ние уч. степени к.э.н. : 08.00.01. Москва, 2010. 27 с.
183. Хитрін О. І. Фінансова безпека комерційних банків. *Фінанси України*. 2004. № 11. С. 118-124.
184. Черенков В. Е. Современные направления и механизмы обеспечения экономической безопасности банковской системы России : дис. на с-ние уч. степени к.э.н : 05.13.10. Москва : Рос. акад. гос. службы при Президенте РФ, 2005. 174 с.
185. Чурій О. Макроекономічна ситуація та прогнози. Розвиток фінансового сектору : погляд з НБУ. URL : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=50519868>.
186. Шандезон Ж., Лансестр А. Методы продажи. Москва : Прогресс-Универс, 1993. 160 с.
187. Шатило Л. Value-Based Management в украинских реалиях : стоит ли отечественным компаниям хорошо стоять? URL : http://www.prostobiz.ua/biznes/razvitie_biznesa/stati/value.
188. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : Підручник. Київ : Знання. 2013. 375 с.
189. Шершньова З. Є., Оборська С. В., Стратегічне управління : Навч. посібник . Київ : КНЕУ, 1999. 699 с.
190. Шпильовий Б. В. Структура та складові елементи системи фінансово-економічної безпеки банківських установ. *Економіка і суспільство*. 2016. В. 2. С. 632-637.
191. Штаєр О. М. Напрями забезпечення та основні складові економічної безпеки банку. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2011. № 2 (11). С. 263-270.
192. Шульга Н. П. Інтегрована система контролінгу в управлінні банком : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора. екон. наук : 08.06.01. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2006. 41 с.

193. Щербатих Д. В., Шпильовий Б. В. Підходи та загрози до формування фінансово-економічної безпеки банківських установ. *Вісник Черкаського університету. Серія економічна*. 2016. № 1. С. 141-148.
194. Юрчишена Л. В. Фінансовий менеджмент : Навчальний посібник. Вінниця : ВФЕУ. 2013. 260 с.
195. Якуб'як І. М. Сучасні загрози фінансової безпеки комерційних банків України та методи їх управління. *Науковий огляд*. 2014. №6. Т.7. URL : <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/257>
196. Янч Э. Прогнозирование научно-технического прогресса. Перевод с англ., общ. ред. и предисл. Д.М. Гвишиани. Москва : «Прогресс», 1974. 518 с.
197. Яременко В. Я. Забезпечення економічної безпеки діяльності банків : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. : 08.00.08. Київ : Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, 2010. 21 с.
198. Ярочкин В. Безопасность банковских систем. Москва : Ось-89. 2010. 416 с.
199. Abbasi A., Rehman K., Abbasi O. Role of Islamic leadership in value based corporate management: the case of Pakistan. *African Journal of Business Management*. 2010. Vol. 4 (18). P. 4003-4020.
200. Arnold G. Corporate financial management. London : Pitman Publishing, 1998. 1050 p.
201. Arnold G., Davies M. Value-Based Management : Context and Application. John Wiley & Sons: Chichester, UK. 2000. 388 p.
202. Bannister J., Jesuthasan R. Is your company ready for value-based management? *Journal of Business Strategy*. 1999. March / April. P. 12–15.
203. Bender R., Ward K. Corporate Financial Strategy/ R. Bender, K.Ward. Oxford, United Kingdom. 2008. 396 p.
204. Black A., Wright P., Bachman J., Davis J. In Search of Shareholder Value : Managing the Drivers of Performance. London: Financial Times. 1998.
205. Boulos F., Haspeslagh P., Noda T. Getting the value out of value-based management. *INSEAD survey*. 2001. P. 54.

206. Brealey, R., Myers S. *Financing and Risk Management*/ R. Brealey, S. Myers. – McGraw-Hill. 2003. 448 p.
207. Chandler, Alfred D. *Strategy and Structure: Chapters in the History of American Industrial Enterprise*/ Alfred D. Chandler. – Cambridge, MA : MIT Press, 1962. 480p.
208. Ehrbar A. Finance can inhibit shareholder value creation / A. Ehnbar // *Management Accounting*. 1998. April. P. 10-11.
209. Jauch L.R. *Business Police and Strategic Management*/ Lawrens R. Jauch, William F. Glueck. New York. : McGraw-Hill, 1988. 940 p.
210. Rappaport Alfred. *Creating Shareholder Value : The New Standard for Business Performance*. New York : Free Press, 2000.
211. Rodchenko S., Lelyuk N. Identification of threats to the financial security of banks. *Technology audit and production reserves*. Kharkiv: PC «Technology Center», 2019. №2/4 (46). S. 28-33.
212. Rodchenko S.S. Classification of financial security threats of banking institutions. *International Scientific Conference Anti-Crisis Management : State, Region, Enterprice* : Conference Proceedings, Part II, November 23th, 2018. Le Mans, France : Baltija Publishing. P. 113-115.
213. Savarese C. *Economic Value Added: The practitioner's guide to a measurement and management framework* / C. Savarese. Warriewood, Australia : Business and Professional Publishing Pty Ltd., 2000.
214. Stewart B. 1991. *The Quest for Value : A Guide for Senior Managers*. Harper Business: N. Y.
215. Svetlana Rodchenko, Tetiana Momot, Daniele Tumietto, Lelyuk Natalia. Value - based security system of the commercial bank. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Vol 2. No 29. 2019. S. 44-54.
216. Tarullo D. Financial regulation in the wake of the crisis. Speech at the Peterson Institute for International Economics. Washington DC. 8 June 2009. URL : <http://www.bis.org/review/r090611d.pdf>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Огляд дисертаційних досліджень за напрямками: фінансова безпека банку, система забезпечення фінансової безпеки банку, вартісно-орієнтована стратегія забезпечення безпеки банку

Рік	Автор	Назва	Ключові питання дослідження	Наукова новизна
2000	Барановський Олександр Іванович	Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.04.01. Інститут економічного прогнозування при Національній академії наук України. Київ, 2000.	Досліджено теоретичні засади формування системи забезпечення фінансової безпеки, розкрито суть категорії «фінансова безпека» та її складових. Визначено місце і роль фінансової безпеки в системі економічної безпеки, загрози фінансовій безпеці, методологічні засади оцінки її рівня та індикатори, що характеризують її стан.	Запропоновано конкретні шляхи забезпечення безпеки грошового обігу, валютного ринку та інфляційної безпеки, напрями дотримання бюджетної безпеки, чинники формування безпечного рівня державних запозичень, можливості підвищення ступеня інвестиційної безпеки.
2006	Момот Тетяна Валеріївна	Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління акціонерними товариствами: теорія, методологія і практика. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.07.03. Харківська національна академія міського господарства. Харків, 2006.	Теоретико-методологічне обґрунтування концепції вартісно-орієнтованого корпоративного управління та розробка методичних рекомендацій і науково- практичних пропозицій з формування і функціонування вартісно-орієнтованого організаційно-економічного механізму корпоративного управління акціонерними товариствами будівельної галузі України, спрямованого на максимізацію добробуту власника та гармонізацію відносин між зацікавленими особами корпоративної системи.	Вперше сформовано і апробовано теоретико- методологічний апарат, який дозволяє створити систему управління вартістю акціонерного товариства і включає розроблені концепцію, методологію і модель вартісно- орієнтованого організаційно-економічного механізму корпоративного управління за якісними і кількісними показниками. Визначено поняття «вартісно-орієнтований організаційно- економічний механізм корпоративного управління»; з використанням програмно-цільового підходу запропоновано модель його формування з закріпленням індикативних показників вартості за кожним структурним елементом; систематизовано методичні підходи й методи оцінки вартості акціонерного товариства; наведено теоретико-методологічне обґрунтування процесу формування вартісно-орієнтованої моделі стратегічного управління акціонерним товариством.
2006	Шульга Наталія Петрівна	Інтегрована система контролінгу в управлінні банком. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.06.01. Київський національний торговельно-економічний університет. Київ, 2006.	Запропоновано теоретичну конструкцію контролінгу. Визначено поняття інтегрованої системи контролінгу. Розроблено теоретичні положення ризик- контролінгу.	Удосконалено теоретичні засади сучасної концепції вартісно-орієнтованого управління завдяки розгляду його в системі координат «потенціал-ризик-прибуток»; класифікацію інструментів банківського контролінгу, яка доповнена ознаками за типами інструментів й складовими менеджменту та побудована за матричним принципом; методологічні положення трансфертного ціноутворення; теоретичний підхід до організаційної побудови служби контролінгу залежно від його обраної моделі та концепції. величини та організаційної структури банку, інформаційних потреб менеджменту, широти асортименту банківських послуг.

Рік	Автор	Назва	Ключові питання дослідження	Наукова новизна
2006	Побережний Сергій Миколайович	Оцінка фінансово-економічної ефективності діяльності підрозділів банківської безпеки. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.04.01. Українська академія банківської справи Національного банку України. Суми, 2006.	Запропоновано процедуру вибору найкращого варіанта організації служби банківської безпеки на основі аналізу і врахування значень показників фінансово-економічної ефективності. Виконано узагальнення і класифікацію задач служби банківської безпеки (з точки зору запобігання банківським ризикам) і узагальнення показників, що характеризують ефективність діяльності підрозділів банківської безпеки комерційного банку, на основі об'єднання їх у групи стимуляторів, дестимуляторів, екстрематорів-стимуляторів, екстрематорів-дестимуляторів.	Удосконалено науково-методичні підходи до організації діяльності служби банківської безпеки та її основних підрозділів; науково-методичні рекомендації щодо оцінки ефективності діяльності окремих підрозділів банківської безпеки і розрахунків показника фінансово-економічної ефективності роботи служби банківської безпеки – середньої величини збереженого прибутку банку. Набули подальшого розвитку економічний зміст поняття «банківська безпека»; теорія застосування економіко-математичного моделювання при вирішенні прикладних задач діяльності фінансово-кредитних установ; теоретичні положення щодо врахування в економіко-математичних моделях значимих, з точки зору оцінки фінансово-економічної ефективності, параметрів або факторів.
2009	Болгар Тетяна Миколаївна	Фінансова безпека банків в умовах ринкової трансформації економіки України. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08. Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». Суми, 2009.	Обґрунтовано і розроблено науково-методичні засади забезпечення фінансової безпеки банків в умовах трансформаційної економіки.	Розроблено і запропоновано конкретні рекомендації щодо побудови системи фінансової безпеки банків, запропоновані кількісні та якісні методи аналізу рівня фінансової безпеки банків. Розроблено рекомендації щодо використання фінансових інструментів та важелів для управління безпекою банку. Виявлено ключові зовнішні та внутрішні загрози безпеці як банківської системи, так і окремих банків. Досліджено природу моральних ризиків. Здійснено їх класифікацію та запропоновано підхід до їх кількісної оцінки.
2009	Мелесик Сергій Володимирович	Організація системи економічної безпеки комерційних банків України на міжнародних фінансових ринках. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02. Вищий навчальний заклад університет економіки та права «Крок». Київ, 2009.	Розроблено теоретико-методичні основи і практичні рекомендації щодо ефективного вирішення завдання формування комплексної системи економічної безпеки комерційних банків з метою забезпечення високої ефективності їх функціонування на міжнародних фінансових ринках.	Розроблено методичні засади організації системи економічної безпеки діяльності комерційних банків України на міжнародних фінансових ринках. Запропоновано напрями модернізації організаційних форм економічної безпеки комерційних банків на міжнародних фінансових ринках в умовах ситуаційно невизначених змін фінансового середовища. Удосконалено методику аналізу та оцінки організації системи економічної безпеки міжнародних операцій комерційного банку в умовах посилення міжнародної конкуренції та дії чинників фінансової кризи; методичні підходи до розробки рекомендацій, щодо внесення змін до українського законодавства стосовно організації системи економічної безпеки банків та наближення стандартів їх діяльності до міжнародних вимог ЄС та методи розробки варіантів організації системи економічної безпеки комерційних

Рік	Автор	Назва	Ключові питання дослідження	Наукова новизна
				банків при виході на міжнародні фінансові ринки на базі ранжування фінансових ризиків.
2010	Краліч Віталій Робертович	Фінансовий моніторинг у забезпеченні функціонування системи економічної безпеки банківських установ в Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02. Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «Крок»». Київ, 2010.	Проведено комплексне дослідження теоретико-методичних підходів до формування та забезпечення функціонування системи економічної безпеки банків, з'ясовано напрямки, форми впливу процесу легалізації (відмивання) «брудних» коштів як на економічну безпеку держави, так і на систему економічної безпеки банківських установ, розкрито економіко-правову сутність фінансового моніторингу як складової системи забезпечення економічної безпеки банківських установ в Україні.	Проаналізовано проблеми організації фінансового моніторингу у вітчизняних банківських установах. Виявлено й обґрунтовано потенційні наслідки прояву ризику використання банківських послуг з метою відмивання «брудних» коштів на рівні системи економічної безпеки банківських установ, запропоновано функціональну модель управління вказаним видом ризику. Визначено напрями вдосконалення системи економічної безпеки вітчизняних банківських установ з урахуванням упровадження міжнародних стандартів банківської діяльності (зокрема, «підходу на основі оцінки ризику») для протидії використанню банків для «відмивання» кримінальних доходів. Обґрунтовано раціональні засади державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації «брудних» коштів щодо забезпечення економічної безпеки банківського сектору України.
2011	Міляєв Павло Вячеславович	Операційні ризики в системі забезпечення надійності комерційного банку. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.10. Всеросійська державна податкова академія Міністерства фінансів Російської Федерації. Москва, 2011.	Розроблено концепційні пропозиції по вдосконаленню процесу управління операційними ризиками з метою забезпечення надійності комерційного банку.	Доповнено існуючу класифікацію операційних ризиків кредитної організації. Доведено, що для оцінки надійності комерційного банку необхідно враховувати величину регулятивного капіталу для покриття операційного ризику, включеного в норматив достатності власних ресурсів. Запропоновано алгоритм виявлення клієнтів і операцій комерційного банку, які підлягають обов'язковому контролю, що складається із трьох фаз: аналіз інформації, передача її відповідному структурному підрозділу комерційного банку і визначення статусу контролю документа. Розроблено комплексну систему управління операційними ризиками.
2012	Мамонов Костянтин Анатолійович	Стейкхолдерна стратегія вартісно-орієнтованого управління капіталом бренду будівельних корпоративних підприємств. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04. Харківська національна академія міського господарства. Харків,	Обґрунтована стейкхолдерна стратегія вартісно-орієнтованого управління капіталом бренду, розкрито зміст категорії «капітал бренд будівельних корпоративних підприємств», охарактеризовані його компоненти, запропоновано, оцінено й проаналізовано індекс розвитку капіталу бренду.	З позиції синергетичної парадигми обґрунтована стейкхолдерна стратегія вартісно-орієнтованого управління капіталом бренду будівельних корпоративних підприємств. Удосконалено схему формування й використання інформаційно-аналітичного забезпечення для розробки й впровадження стейкхолдерної стратегії вартісноорієнтованого управління капіталом бренду на будівельних корпоративних підприємствах. Дістала подальшого розвитку система оцінки капіталу

Рік	Автор	Назва	Ключові питання дослідження	Наукова новизна
		2012.		бренда на основі вартісно-орієнтованого підходу.
2013	Штаєр Оксана Михайлівна	Удосконалення механізму управління безпекою банку. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08. Харківський національний економічний університет. Харків, 2013.	Обґрунтовано і розроблено теоретичне та науково-методичне забезпечення механізму управління безпекою банку.	Удосконалено механізм управління безпекою банку та процес його реалізації на основі додаткового запровадження оцінки стану безпеки банку та результативності управління, а також побудови моделі оцінки пріоритетності загроз для врахування їх впливу на рівень безпеки банку; методичний підхід до оцінювання результативності управління безпекою банку. Дістали подальшого розвитку: науко-теоретичне трактування понятійно-категоріального апарату: «безпека банку», «економічна безпека банку» та «фінансова безпека банку»; теоретико-методичне забезпечення реалізації механізму управління безпекою банку; інформаційно-аналітичне забезпечення визначення пріоритетності загроз безпеці банку; методичні підходи до оцінки стану складових безпеки банку.
2014	Лук'янська Ольга Володимирів на	Формування вартості банків України. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08. Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України. Львів, 2014.	Досліджено сутність і класифікацію видів вартості банків, розглянуто особливості формування вартості банків України, обґрунтовано і систематизовано групи факторів впливу на цей процес.	Проаналізовано переваги і недоліки наявних методичних підходів до оцінювання результатів формування вартості. Продемонстровано визначення вартості банків на основі порівняльного і дохідного підходів та виокремлено неадаптованість цих методів для застосування в сучасних умовах розвитку банківської системи України. Побудовано факторні моделі формування вартості банків України на основі найбільш статистично значущих факторів та апробовано їх для визначення вартості банків, що перебувають на стадії підготовки для продажу. Обґрунтовано шляхи зростання вартості банків в умовах розвитку банківської системи України, обґрунтовано концептуальні засади формування вартості банківських установ, виокремлено стратегічний та оперативний аспекти формування вартості банків і надано пропозиції щодо підвищення вартості банків.
2016	Вовченко Роман Сергійович	Фінансова безпека банківського сектору економіки України. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. ДВНЗ «Університет банківської справи». Київ, 2016.	Розроблено теоретико-методичний підхід до формування системи забезпечення фінансової безпеки банківського сектору економіки.	Удосконалено визначення поняття «банківський сектор національної економіки». Виокремлено такі нові класифікаційні ознаки, як статичність і ресурсно-функціональна спрямованість. Розширено класифікацію загроз ФББС національної економіки внаслідок виокремлення таких нових класифікаційних ознак, як специфіка функціонування банківського сектору, ступінь впливу загроз, ступінь їх

Рік	Автор	Назва	Ключові питання дослідження	Наукова новизна
				<p>виявлення, їх очікуваність. Розширено перелік індикаторів ФББС.</p> <p>Набули подальшого розвитку тлумачення ФББС; доведення необхідності забезпечення ФББС; обґрунтування чинників ФББС; методичні підходи до оцінки ефективності системи забезпечення ФББС.</p>
2017	Зачосова Наталія Володимирів на	Управління системою економічної безпеки фінансових установ. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 21.04.02. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ, 2017.	Розроблено теоретико-методологічні засади, науково-методичні підходи щодо безпекоорієнтованого управління системою економічної безпеки фінансових установ і науково-практичних рекомендацій щодо обґрунтування управлінських рішень із урахуванням результатів оцінювання досягнутого фінансовими установами рівня економічної безпеки.	Визначено теоретичні передумови вдосконалення управління економічною безпекою фінансових установ. Розширено концептуальні засади формування системи економічної безпеки фінансових установ та управління нею. Удосконалено методологічний базис управління системою економічної безпеки фінансових установ. Запропоновано системно-процесний підхід у механізмі управління економічною безпекою фінансових установ. Розроблено науково-методичне забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки у якості інформаційно-аналітичного підґрунтя для прийняття рішень у контексті управління її системою фінансовими установами.
2018	Барилюк Марія- Мар'яна Романівна	Організаційно-економічний механізм забезпечення фінансової безпеки комерційного банку. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08. ДВНЗ «Університет банківської справи». Київ, 2018.	Досліджено теоретико-методологічні засади формування організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки комерційного банку, з'ясовано його суть та значення. Уточнено зміст поняття «фінансова безпека комерційного банку». Визначено структурні компоненти системи забезпечення фінансової безпеки комерційного банку. Запропоновано підхід до формування структурних компонент організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки комерційного банку.	З'ясовано чинну регламентацію та організацію забезпечення фінансової безпеки комерційного банку. Проведено діагностування стану забезпечення фінансової безпеки вітчизняних комерційних банків та визначено їх рейтингову позицію за рівнем фінансової безпеки. Удосконалено науково-методичний підхід до таксономічної оцінки стану забезпечення фінансової безпеки комерційного банку. Запропоновано методичний підхід до інтегральної оцінки рівня фінансової безпеки. Удосконалено методичний підхід до ранжування негативного впливу загроз фінансовій безпеці. Наведено рекомендації щодо реалізації сукупності взаємопов'язаних організаційно-економічних захисних заходів в системі забезпечення фінансової безпеки комерційного банку.

Додаток Б
Показники/коефіцієнти оцінки рівня безпеки банків і банківської системи

№ п/п	Показник/коефіцієнт	Е.А. Андрєєва	А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун	О.М. Колодзєв О.М. Штаєр	Н.Н. Наточєва	П.В. Каллаур	Г.Ю. Хачатурян	В.І. Гайдук та ін.	О.І. Барановський	В.І. Франчук, С.І. Мельник
1	Відхилення від нормативів банківської ліквідності / показники ліквідності	+	+		+	+				
2	Динаміка показників економічної ефективності і рентабельності (ROA, ROE), %	+	+		+	+	+		+	+
3	Якість активів	+			+					+
4	Плинність кадрів*	+								
5	Норматив використання власного капіталу банків для придбання акцій юр. осіб, %*	+								
6	Коефіцієнт фондування в національній і іноземній валютах*	+								
7	Рівень процентної маржі (кредити-депозити), %		+			+			+	+
8	Ефективність роботи з процентними коштами*		+							+
9	Ефективність комісійної діяльності *		+							
10	Прибуток на одного співробітника*		+							
11	Рівень проблемних кредитів, %		+			+	+		+	+
12	Коефіцієнти кредитних ризиків, %		+		+	+	+	+		+
13	Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань, %		+							
14	Коефіцієнт достатності капіталу, %		+			+				
15	Співвідношення отриманих і виданих міжбанківських кредитів*		+							

16	Загальна валютна позиція*/Валютний ризик		+		+	+					
17	Таксономічний показник			+							
18	Стабільність ресурсної бази				+						
19	Фондовий ризик національного та міжнародного ринку				+						
20	Платіжна позиція банку*				+						
21	Фінансова стійкість				+						
22	Дефіцит бюджету				+			+			
23	Грошова маса М2/грошова маса в % до ВВП				+			+	+		
24	Зміна ставок на національному та міжнародному МБК				+						
25	Розподіл кредитів за галузями						+				
26	Частка коштів клієнтів виражених в іноземній валюті у всіх залучених коштах, %						+				
27	Коефіцієнт монетизації							+			
28	Коефіцієнт готівкових коштів / обсяг готівки до ВВП, %							+		+	
29	Коефіцієнт доларизації, %							+			
30	Коефіцієнт неплатоспроможних банків, %							+			
31	Обсяг ВВП на одну особу								+		
32	Частка обробної галузі в промисловості, %								+		
33	Обсяг інвестицій								+		
34	Обсяг боргу								+		
35	Випереджувальні темпи росту М2 над ВВП, %								+		
36	Вартість банківських кредитів									+	
37	Нормативи обов'язкового резервування, %									+	
38	Дохідність 1 грн. активів і капіталу*									+	+
39	Можливості використання внутрішніх резервів банку*									+	+
40	Пріоритетність напрямів використання капіталу*									+	+

Примітка: побудовано автором

* Показник, що застосовується для оцінки фінансової безпеки тільки комерційного банку

Додаток В

Результати кореляційно-регресійного аналізу по ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»

а) Кореляційна модель

	Стовбець 1	Стовбець 2	Стовбець 3	Стовбець 4	Стовбець 5	Стовбець 6	Стовбець 7	Стовбець 8	Стовбець 9
Стовбець 1	1								
Стовбець 2	0,695766704	1							
Стовбець 3	0,245182506	0,766666178	1						
Стовбець 4	0,225156658	0,577746146	0,796980357	1					
Стовбець 5	0,848690745	0,403490696	-0,13091871	-0,31570467	1				
Стовбець 6	-0,24068681	0,158060462	-0,08657576	-0,02420289	-0,240214706	1			
Стовбець 7	-0,92165434	-0,509740184	0,006272136	0,159272487	-0,986921729	0,2654173	1		
Стовбець 8	0,833222525	0,966969137	0,70798191	0,531622181	0,558600844	-0,0613856	-0,66625873	1	
Стовбець 9	-0,02015651	0,501382502	0,926830535	0,648582207	-0,296164784	-0,2654411	0,20132138	0,4546387	1

б) Регресійна модель

<i>Регресійна статистика</i>		<i>Дисперсійний аналіз</i>					
		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість F</i>	
Множинний R	0,974567576	Регресія	3	2361,403644	787,13455	6,30438768	0,282918713
R-квадрат	0,949781961	Залишок	1	124,8550356	124,85504		
Нормований R-квадрат	0,799127844	Всього	4	2486,25868			
Стандартна похибка	11,173855						
Спостереження	5						

	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандартна похибка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-Значення</i>	<i>Нижні 95%</i>	<i>Верхні 95%</i>	<i>Нижні 95,0%</i>	<i>Верхні 95,0%</i>
Y-перетин	248,3792654	18,90601792	13,137577	0,04836467	8,155531004	488,6029998	8,155531004	488,6029998
Змінна X 1	-1,576632002	2,990105355	-0,527283	0,69108974	-39,56952283	36,41625883	-39,56952283	36,41625883
Змінна X 2	-0,979525182	0,832580572	-1,176493	0,44848888	-11,55846439	9,599414029	-11,55846439	9,599414029
Змінна X 3	3,628792602	4,592613181	0,7901368	0,57429377	-54,72589075	61,98347595	-54,72589075	61,98347595

Результати кореляційно-регресійного аналізу по АТ КБ «Приватбанк»

а) Кореляційна модель

	Стовбець 1	Стовбець 2	Стовбець 3	Стовбець 4	Стовбець 5	Стовбець 6	Стовбець 7	Стовбець 8	Стовбець 9
Стовбець 1	1								
Стовбець 2	0,5589187	1							
Стовбець 3	0,3011958	-0,0365848	1						
Стовбець 4	0,3671595	-0,1180473	-0,4409286	1					
Стовбець 5	0,8607256	0,70185743	-0,1918716	0,56026844	1				
Стовбець 6	0,112133	-0,7377429	0,06347586	0,54642407	-0,07313056	1			
Стовбець 7	-0,9639097	-0,7514935	-0,1630206	-0,29545165	-0,9252167	0,12281501	1		
Стовбець 8	0,5944729	-0,3332362	0,36684932	0,5164156	0,297183326	0,84711791	-0,36866283	1	
Стовбець 9	-0,1769059	-0,7691709	-0,1305165	0,24015323	-0,29617444	0,85962908	0,3496893	0,57011727	1

б) Регресійна модель

Регресійна статистика		Дисперсійний аналіз					
		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	Значимість <i>F</i>	
Множинний R	0,998911567						
R-квадрат	0,997824318						
Нормований R-квадрат	0,991297272						
Стандартна похибка	2,362201447						
Спостереження	5						
		Регресія	3	2559,131084	853,04369	152,87533	0,059368
		Залишок	1	5,579995674	5,5799957		
		Всього	4	2564,71108			

	Коефіцієнти	Стандартна похибка	<i>t</i> -статистика	<i>P</i> -Значення	Нижні 95%	Верхні 95%	Нижні 95,0%	Верхні 95,0%
Y-перетин	240,5633495	50,06664057	4,804863	0,1306301	-395,594	876,7203	-395,594	876,72034
Змінна X 1	-14,17855966	13,1401128	-1,0790288	0,4758122	-181,14	152,7824	-181,14	152,7824
Змінна X 2	-1,649751612	0,212478697	-7,7643154	0,0815441	-4,34955	1,050046	-4,34955	1,0500462
Змінна X 3	7,601253912	1,424101445	5,337579	0,1179044	-10,4937	25,69618	-10,4937	25,696178

Результати кореляційно-регресійного аналізу по ПАТ «Державний Ощадний банк України»

а) Кореляційна модель

	Стовбець 1	Стовбець 2	Стовбець 3	Стовбець 4	Стовбець 5	Стовбець 6	Стовбець 7	Стовбець 8	Стовбець 9
Стовбець 1	1								
Стовбець 2	0,434929	1							
Стовбець 3	-0,16401	0,3983627	1						
Стовбець 4	-0,37088	-0,141178	0,814499	1					
Стовбець 5	0,989301	0,4062088	-0,18942	-0,42095	1				
Стовбець 6	0,128434	0,9041701	0,669226	0,128912	0,12648149	1			
Стовбець 7	-0,89781	-0,522324	-0,24323	-0,05206	-0,8529707	-0,3069152	1		
Стовбець 8	0,615395	0,8436763	0,539445	0,187916	0,54614448	0,71318485	-0,83332	1	
Стовбець 9	-0,35773	-0,881123	-0,73519	-0,32339	-0,3033551	-0,88035577	0,633985	-0,9420137	1

б) Регресійна модель

Регресійна статистика		Дисперсійний аналіз					
		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	Значимість <i>F</i>	
Множинний R	0,994703						
R-квадрат	0,989434						
Нормований R-квадрат	0,957735						
Стандартна похибка	13,81755						
Спостереження	5						
		Регресія	3	17878,55	5959,516	31,21397	0,130648
		Залишок	1	190,9246	190,9246		
		Всього	4	18069,47			

	Коефіцієнти	Стандартна похибка	<i>t</i> -статистика	<i>P</i> -Значення	Нижні 95%	Верхні 95%	Нижні 95,0%	Верхні 95,0%
Y-перетин	225,0286	128,2307	1,754872	0,329737	-1404,3	1854,355	-1404,3	1854,355
Змінна X 1	40,06479	11,6173	3,448717	0,179669	-107,547	187,6766	-107,547	187,6766
Змінна X 2	-0,93681	1,859882	-0,50369	0,702955	-24,5688	22,69523	-24,5688	22,69523
Змінна X 3	0,128951	2,618827	0,04924	0,968678	-33,1464	33,40431	-33,1464	33,40431